

Közterületi hajléktalanság Budapesten¹

Helyzetértékelés és rövid távú intézkedési terv

2025.09.15.

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

- A közterületi hajléktalanság Budapesten a rendelkezésre álló adatok szerint 2018 és 2021/2022 között valószínűleg jelentősen csökkent. Azóta ez a csökkenés megállt, és Budapest egyes területen a közterületi hajléktalanság kiterjedése növekedett.
- Az éjjeli menedékhelyek igénybevétele és kihasználtsága az elmúlt években jelentősen növekedett. A legutóbbi téli krízisidőszakban a kihasználtság olyan magas volt, ami – egy hidegebb téli időjárás esetén – a mennyiségi férőhely jelentős kockázatát is felveti.
- Az utcai szociális munka kapacitásai Budapesten nemzetközi összehasonlításban jelentőse; a fedél nélkül élők számára leginkább hozzáférhető szálláshelyek minősége viszont alacsony, és a hajléktalanságból való kilépés lehetőségei szélsőséges mértékben korlátozottak.
- A hazai és nemzetközi szakirodalom megállapításai, valamint a fedél nélkül élő budapestiek és a számukra utcai szociális munkát vagy szálláslehetőséget biztosító szervezetek munkatársainak a meglátásai alapján aránylag pontosan tudható, hogy mire van szükség a közterületi hajléktalanság csökkentéséhez.
- A közterületi hajléktalanság jelentős és tartós csökkentése nehezen megvalósítható általában a hajléktalanság csökkentése, illetve a hajléktalanság újratermelődésében meghatározó szerepet játszó társadalom- és lakáspolitikai problémák enyhítése nélkül.
- Az intézkedési terv célja annak beazonosítása, hogy mit tehet *rövid távon* kifejezetten a *Fővárosi Önkormányzat* a közterületi hajléktalanság csökkentése érdekében *anélkül*, hogy a hajléktalanság kiterjedését meghatározó társadalompolitikai kontextusban jelentős előrelépés történne, illetve *anélkül*, hogy maga a Fővárosi Önkormányzat rövid távon biztosítani tudná a szálláshelyek átfogó, érdemi fejlesztéséhez szükséges forrásokat.
- Az éjjeli menedékhelyek magas kihasználtsága miatt a biztonságos téli krízisellátáshoz szükség van a rendelkezésre álló (gyorsan bevonható) kapacitások bővítésére.
- A közterületi hajléktalanság csökkentéséhez azonban alapvetően továbbra sem a szállásnyújtó kapacitások volumenének a jelentős bővítésére van szükség, hanem
 - o a hajléktalanságból való kilépés lehetőségeinek a jelentős bővítésére,
 - o a jelentős ápolási-gondozási szükséglettel rendelkező hajléktalan emberek tartós

¹ Szakértőként készítette: **Misetics Bálint**

bentlakásos ápolást-gondozást nyújtó intézményi elhelyezéshez való hozzáférésének a jelentős bővítésére,

- o a meglévő szállások minőségi fejlesztésére, valamint
- o a fedél nélküli budapestiek magasabb színvonalú szálláshelyekhez való hozzáférésének a bővítésére.

Az intézkedési terv emellett arra tesz javaslatot, hogy

- o a Fővárosi Önkormányzat a különböző szolgáltatók által előállított adatok integrálásán keresztül tegye lehetővé a közterületi hajléktalanság kiterjedésének, valamint ezen belül a kiemelten sérülékeny fedél nélküli emberek és ellátásuk, elhelyezésük nyomon követését;
- o kísérleti jelleggel pedig már ezt megelőzően kezdje meg Budapest több szomszédos kerületére kiterjedően a közterületi hajléktalanságban érintett, kiemelten sérülékeny emberek olyan nyomon követését, amely az érintett szervezetek szorosabb együttműködésével és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésük prioritizálásával lehetővé teszi a körükben jelentkező közterületi hajléktalanság számszerűsíthető csökkentését.

2. ELŐZMÉNYEK

A Fővárosi Közgyűlés a 2022. június 29-i ülésén meghozott 591/2022. sz. érdemi határozatával elfogadta az *Otthon, mindenkinek. Fővárosi stratégia az otthontalanság és a hajléktalanság csökkentéséről* című stratégiát² a 2022-2031 közötti időszakra. A stratégia legfontosabb törekvése, hogy a Fővárosi Önkormányzat – szemben azzal az elmúlt három évtizedben kialakult és intézményesült megközelítéssel, amely jórészt a már hajléktalanná vált emberek „hajléktalanként” való ellátására, illetve a lakhatást nélkülöző családok átmeneti otthonokban való ellátására és ennek finanszírozására szorítkozott – a korábbiaknál több figyelmet és több erőforrást fordítson a lakásvesztés és hajléktalanná válás megelőzésére, valamint a hajléktalanságból való kilépés – a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés – elősegítésére. A stratégia ugyanakkor kiemelt stratégiai célként határozta meg a közterületi hajléktalanság csökkentését, hogy „senki ne kényszerüljön megfelelő elhelyezési lehetőség hiányában fedél nélkül élni”, továbbá méltó ellátási körülmények – a közterületi hajléktalanság csökkentése szempontjából elengedhetetlen – biztosítását.

A Fővárosi Közgyűlés 2024. október 4-i ülésén elfogadott 563/2024. sz. érdemi határozatával felkérte a főpolgármestert, hogy a nemzetközi együttműködésben 2024 októberében megszervezett hajléktalansággal kapcsolatos budapesti felmérés eredményeire és az *Otthon, mindenkinek* stratégiában foglaltakra is figyelemmel „készítsen intézkedési tervet a közterületen életvitelszerűen tartózkodó személyek ellátását szolgáló állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezeti kapacitások hatékonyságának növelésére, összehangolására és fejlesztésére irányuló, a Fővárosi Önkormányzat hatáskörébe tartozó kérdésekről, amelyet az érintett állami és önkormányzati szervezetekkel, fővárosi cégekkel, együttműködő egyházi és civil szervezetekkel való egyeztetést követően terjesszen a Közgyűlés elé.”

² A stratégia letölthető a Fővárosi Önkormányzat honlapjáról:

<https://budapest.hu/eselyteremto-budapest/tarsadalompolitikai-strategiak/otthon-mindenkinek-strategia>

3. A DOKUMENTUM CÉLJA, STRATÉGIAI KAPCSOLÓDÁSA ÉS FELÉPÍTÉSE

A dokumentum célja, hogy részletesen bemutassa a közterületi hajléktalanság kiterjedéséről, a fedél nélkül élő budapestiek jellemzőiről, a részükre biztosított szolgáltatások kapacitásairól és igénybevételéről rendelkezésre álló adatokat, ennek nyomán bemutassa azokat a problémákat és hiányosságokat, amelyek hátráltatják a közterületi hajléktalanság csökkentését, és mindezek alapján beazonosítsa azokat a legfontosabb intézkedéseket, amelyeket a Fővárosi Önkormányzatnak rövid távon, 2026 év végéig indokolt megtennie – illetve általában a hajléktalanság csökkentésének a legfontosabb akadályát képező társadalompolitikai mulasztások kontextusában is, saját hatáskörben megtehet – a közterületi hajléktalanság csökkentése érdekében.

A hajléktalanság kiterjedését alapvetően a jövedelemi és vagyoni egyenlőtlenségek, ezen belül különösen a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés határozza meg. A hajléktalanság kiterjedése egy adott időszakban annak függvényében változik, hogy miként viszonyul egymáshoz a hajléktalanná váló, és a hajléktalanságból kilépő emberek száma. Mindez túlmutat a hajléktalanellátó intézményrendszer, és jelentős részben a Fővárosi Önkormányzat kompetenciáin is.

A fenti megállapítások a közterületi hajléktalanság kiterjedésére, annak csökkentésére is érvényesek. Egyrészt, a hajléktalanság és ezen belül a közterületi hajléktalanság egymással szorosan összefüggő jelenségek. A közterületi hajléktalanságban és a hajléktalanság egyéb formáiban érintett emberek nem egymástól élesen elválasztható csoportokat alkotnak: miközben egyre többen élnek – különösen a fedél nélkül élők körében – tartósan, és ezen belül szélsőségesen hosszú ideig hajléktalan élethelyzetben, a hajléktalanság különböző formái közötti átmenetek aránylag gyakoriak. Másrészt, a hajléktalanság a lakhatás hiányát jelenti, és a hajléktalansághoz hasonlóan a közterületi hajléktalanság megoldása is a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés biztosítása.

Harmadrészt, noha a közterületi hajléktalansághoz képest a valamilyen *szállás* tartós igénybevételét is indokolt fontos előrelépésnek tekintenünk, az erre rendelkezésre álló kapacitásokat messzemenőig meghatározza, hogy a szállások kapacitásait – a hajléktalanná válás megelőzésében tapasztalható rendszerszintű hiányosságok okán – milyen nagy mértékben kötik le a valamilyen korábbi lakhatásukat elvesztő embereknek, illetve – a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés rendszerszintű hiánya miatt – azoknak a hajléktalan élethelyzetű embereknek az elhelyezése, akik már nem élnek (gyakran soha sem éltek) fedél nélkül, viszont a szálláshelyek rendelkezésre állása nélkül fedél nélkülivé válnának. A megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés hiánya mellett – a hajléktalan élethelyzetű budapestiek idősödésére tekintettel – egyre jelentősebb problémát jelent a tartós bentlakásos, ápolást-gondozást nyújtó intézményi ellátáshoz való hozzáférés szűkössége is.

Az *Otthon, mindenkinek* című hajléktalanügyi stratégiája részletesen bemutatta a hajléktalanság társadalmi, társadalompolitikai kontextusát. Az *Otthon, mindenkinek* stratégia kiemelt célkitűzéseinek a közterületi hajléktalansággal való összefüggéseit a lenti táblázat ismerteti; egyébként az intézkedési terv nem tekinti feladatának, hogy teljeskörűen megismételje a

fenti megállapításokat, illetve az ezekhez kapcsolódó, a központi kormányzat és a kerületi önkormányzatok felé megfogalmazott javaslatokat.

Az intézkedési terv ezzel szemben arra összpontosít, hogy *rövid távon* mit tehet, illetve mit indokolt feltétlenül megtennie a *Fővárosi Önkormányzat* a közterületi hajléktalanság csökkentése érdekében *akkor is*, ha a hajléktalanság újratermelődését előidéző, és a közterületi hajléktalanság jelentős és tartós csökkentését akadályozó társadalompolitikai mulasztásokat adottságnak tekintjük, és nem számolunk azzal sem, hogy a Fővárosi Önkormányzat rövidtávon biztosítani tudja a szálláshelyek – ezen belül a fedél nélkül élők számára most is leginkább hozzáférhető, szálláshelyek – átfogó, érdemi minőségi fejlesztéséhez szükséges, a korábbiakban hajléktalanellátásra fordított kiadásokat jelentősen meghaladó költségvetési forrásokat.

1. táblázat: Az *Otthon, mindenkinek* stratégia fő céljai és a közterületi hajléktalanság kapcsolódása

Otthon, mindenkinek stratégia kiemelt célja		Összefüggés a közterületi hajléktalanság csökkentésével
Megelőzés megelőzése	Minél kevesebben válnak Budapesti hajléktalanná	- A hajléktalanná váló emberek egy része a szó szoros értelmében „utca-ra kerül”, a hajléktalanná válásuk megelőzése közvetlenül csökkenti a közterületi hajléktalanságot. - A hajléktalanná váló emberek elhelyezése lekötő a szálláshelyek (ezen belül a magasabb színvonalú szálláshelyek) kapacitását, ami hátráltatja a közterületi hajléktalanság csökkentését.
Megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés bővítése	Minél több hajléktalan embernek és otthonatlan családnak legyen lehetősége kilépni a hajléktalanságból	- A szálláshelyeken élő emberek megfizethető lakhatáshoz való hozzáféréseinek a bővítése kapacitásokat szabadít fel a szálláshelyeken, amelyek elősegítik a közterületi hajléktalanság csökkentését. - A hajléktalanságból való kilépést lehetővé tevő támogatások növelhetik a szálláshelyek igénybevételét a fedél nélkül élő emberek körében, mivel azok ebben az esetben a lakhatáshoz vezető átmenetet jelenthetnének, nem pedig a tartós hajléktalanság egy másik formáját. - A közvetlenül a fedél nélkül élők számára elérhető lakhatási programok közvetlenül csökkentik a közterületi hajléktalanságot.
Közterületi hajléktalanság	Senki ne kényszerüljön megfelelő elhelyezési lehetőség hiányában fedél nélkül élni	- A stratégia vonatkozó fejezete elsősorban meglévő szolgáltatások olyan átalakítását és kiegészítését célozza, amely alkalmasabbá tenné azokat a fedél nélkül élő, és ezen belül a leginkább sérülékeny fedél nélkül élő emberek ellátására. - Emellett olyan elsőként lakhatás módszertanú program bevezetését szorgalmazza, amely – a megfizethető lakhatáshoz való azonnali hozzáférés és a szükségletekhez rugalmasan igazodó (intenzív) szolgáltatások biztosításával – a nemzetközi tapasztalatok szerint a leginkább alkalmas a tartósan hajléktalan élethelyzetben lévő, súlyos pszichikai (és emellett gyakran addiktológiai) problémával rendelkező emberek hajléktalanságának megszüntetésére.
Méltó ellátás	A hajléktalan emberek szükségleteihez jobban igazodó szolgáltatások és emberibb léptékű, több személyes teret biztosító szálláshelyek	- A szálláshelyek, ezen belül a fedél nélkül élők számára leginkább hozzáférhető szálláshelyek alacsony minősége alapvető akadálya a közterületi hajléktalanság csökkentésének. - A szálláshelyek tömegessége az a probléma, ami számos további problémát okoz vagy akadályozza a megoldásukat (ideértve a poloska-fertőzöttséget, valamint a sérülékeny hajléktalan emberek ellátását is). - Emellett külön is akadálya a közterületi hajléktalanság csökkentésének a páros, az ápolási-gondozási kapacitásokkal kiegészített, az alacsony-küszöbű (az alkoholfogyasztást nem tiltó, hanem átlagosan csökkentő szemlélettel kezelő), az akadálymentes, valamint a társállattal igénybe vehető férőhelyek hiánya.

A Fővárosi Önkormányzat mindezt előmozdíthatja: fenntartói szerepkörben, a BMSZKI szolgáltatásainak fejlesztése, alakításán keresztül; a nem fővárosi önkormányzati fenntartásban működő szolgáltatók (és a kerületi önkormányzatok) számára biztosított támogatásokon keresztül; valamint együttműködések kezdeményezésén, megszervezésén és fenntartásán keresztül.

Az intézkedési terv a továbbiakban elsőként a dokumentum előkészítésének és egyeztetésének a folyamatát ismerteti (4. fejezet), különös tekintettel a 563/2024. számú közgyűlési határozatban is előírt szakmai és szakmaközi egyeztetésekre. Az 5. fejezet röviden utal a közterületi hajléktalanság eredményes csökkentését vizsgáló nemzetközi szakirodalom egyes fontosabb megállapításaira. A 6. fejezet leíró jellegű helyzetképben foglalja össze a közterületi hajléktalanság kiterjedésével, a kapcsolódó szolgáltatások kapacitásaival és igénybevételével, valamint a fedél nélkül élő budapestiek társadalmi összetételével kapcsolatban rendelkezésre álló adminisztratív és kutatási adatokat. A 7. fejezet a közterületi hajléktalanság csökkentésének az akadályait elemzi; a 8. fejezet pedig a 2026 végéig tartó időszakra vonatkozóan határozza meg a javasolt intézkedéseket.

4. AZ INTÉZKEDÉSI TERV ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS EGYEZTETÉSE

A fedél nélkül élő budapestiekkel dolgozó szociális szakembereknek, maguknak a hajléktalan élethelyzetű budapestieknek, valamint a közterület hajléktalanság kezelésében érintett egyéb szervezeteknek az intézkedési terv előkészítésébe és véleményezésébe való bevonását a következő táblázat mutatja be.

BUSZSZH = Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat Hajléktalanság munkacsoportjának a szakmai fóruma
BKK = Budapesti Közlekedési Központ;
BKM = Budapesti Közművek;
BRFK = Budapesti Rendőr-főkapitányság,
FÖRI = Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság

	IV.-V.	VI	VII	VIII	IX
Szakmai fórumok	IV. 2. Télzáró szakmai fórum				
	IV. 29. BUSZSZH				
	V. 7. Nappali melegedők				
	V. 8. Szállások				
	V. 8. Utcai gondozó szolgálatok				
					IX. 3. Fórum az előzetes változatról
Részvételi fórumok hajléktalan élethelyzetű budapestiekkel		VI.20. Fehér köz nappali melegedő			
		VI.25. Origóc nappali melegedő			
Előzetes változat írásbeli szakmai véleményezése				Az előzetes változat megküldése minden hajléktalanellátásban részt vevő szervezet részére	
Előzetes változat írásbeli szakmaközi véleményezése				Az előzetes változat megküldése a BKK, BKM, BRFK, FÖRI részére	
Nemzetközi szakértői konzultációk					Eurocities mentor-program

A hajléktalan élethelyzetű budapestiek körében a nappali melegedőkben tartott részvételi fórumok csak részben voltak alkalmasak a (szűk értelemben) fedél nélkül élők elérésére, a beszélgetések során ezért fontos kérdésként jelentkezett annak a megértése is, hogy a most valamelyik szálláshelyen élő résztvevőknek mi segített *korábban* a fedél nélküli élethelyzetből való kilépésre. A fórumokon elhangzott tapasztalatok megerősítették a hajléktalan élethelyzetű emberek, illetve az utcai szociális munkások körében folytatott kérdőíves felmérések eredményeiből levonható azon következtetést, hogy a közterületi hajléktalanság csökkentéséhez szükség van a szálláshelyek ágyipoloska-fertőzöttségének és zsúfoltságának az enyhítésére, több személyes teret biztosító lakószobákra, valamint a már most is magasabb színvonalú (a méltó ellátási körülmények elvárásának inkább megfelelő) szálláshelyekhez való hozzáférés bővítésére.

A szakmai egyeztetések elsőként (2025 áprilisában és májusában) a problémák feltérképezését és az előkészítés első szakaszában beazonosított legfontosabb törekvések véleményezését, majd (2025 júliustól szeptember elejéig) a már előkészített dokumentum véleményezését szolgálták. Utóbbi során az intézkedési terv előzetes változatát minden, a budapesti hajléktalanellátásban szerepet vállaló szervezet részére megküldtük véleményezés céljából. A szervezeteknek, illetve azok munkatársainak 2025. július 21. és szeptember 3. között volt lehetőségük írásban megküldeni a véleményeiket, javaslataikat. Ennek során a Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (a továbbiakban: BMSZKI), valamint a Baptista Integrációs Központ, a Twist Olivér Alapítvány, a Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat „Hajléktalanság” munkacsoportja, valamint a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat munkatársai küldtek írásos visszajelzéseket, amelyek legfontosabb (több szervezet által jelzett) témáit a következő táblázat foglalja össze.

2. táblázat: Az intézkedési terv szakmai egyeztetése során felmerült leghangsúlyosabb témák

Integrált adatbázis	• Integrált adatbázis ellátásszervezési előnyei • Felhasználóbarát, a kötelező adminisztratív adatszolgáltatásra is alkalmas platform (ingyenes) rendelkezésre bocsátása jelentős könnyebbé teszi a szolgáltatásokat nyújtó munkatársak részére is
Közterületi és egyéb hajléktalanság összefüggései	• A közterületi hajléktalanság nem élesen elválasztható általában a hajléktalanságtól; nincs éles határvonal a közterületen, fedél nélkül élők és a hajléktalan élethelyzetű emberek részére szállást nyújtó intézmények ügyfelei között. • Ha a hajléktalanellátó rendszer egészét fejlesztjük, illetve ha a hajléktalan emberek lakhatását támogatjuk, az hat az éppen közterületen élőkre is; a fedél nélkül élő emberek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek az egyébként indokolt prioritizálása a szolgáltatások fejlesztése nélkül más hajléktalan élethelyzetű csoportok ellátásának a rovására mehet.
Közterületi hajléktalanság és egyéb közterületen jelentkező problémák	• A közterületi hajléktalanság (és annak kezelése) gyakran összekeveredik a közvéleményben és a döntéshozók narratíváiban a közterületen jelentkező egyéb problémákkal, ami mindkét probléma hatékony kezelését hátráltatja.
Ápolást-gondozást nyújtó intézményi elhelyezés	• A fedél nélkül és (főleg) a szállásokon élő hajléktalan élethelyzetű emberek körében tapasztalható idősödés miatt egyre nagyobb problémát okoz azoknak az embereknek a megfelelő ellátása, akiknek az életkoruk, illetve ápolási-gondozási szükségleteik miatt – a hajléktalan élethelyzetüktől függetlenül – idősotthoni elhelyezésre volna szüksége, az ehhez való hozzáférés azonban nagyon szűkös, és lassú.
Lábadozó férőhelyek	• Több szolgáltató hangsúlyozta, hogy (az elmúlt időszakban történt fővárosi kapacitásbővítés ellenére is) jelentős hiányt tapasztalnak a „lábadozó” típusú férőhelyekből, különösen a nők esetében.
Valóban rendelkezésre álló férőhelyek	• A szálláshelyek (ezen belül az éjjeli menedékhelyek) kihasználtságára vonatkozó adatok félrevezetőek, mert a ténylegesen elérhető férőhelyek száma több szálláshely esetében alacsonyabb, mint az engedélyezett férőhelyek száma. • A szálláshelyek egy része esetében, azok infrastrukturális adottságai (tömegessége, túlzsúfoltsága) miatt a gyakorlatban már a 80-90 százalékos névleges kihasználtság is „teltházként” jelentkezik, ami a szociális munka biztosítását és a fedél nélkül élő emberek elhelyezését is hátráltatja, illetve a konfliktusok valószínűségét is növeli.
Szolgáltatásból való kitiltások	• A fedél nélkül élő emberek egy részének az elhelyezését az is akadályozza, hogy „ki vannak tiltva” a szálláshelyekről.

Pszichiátriai problémákkal rendelkező ügyfelek

- A hajléktalanság mellett valamilyen súlyosabb pszichiátriai problémával rendelkező ügyfelek megfelelő ellátásának a hiánya.
- A hajléktalanellátó és pszichiátriai ellátórendszer közötti együttműködés fejlesztése; a hajléktalanellátásban dolgozó kollégák vonatkozó képzése és továbbképzése.

Együttműködések fejlesztése

- Együttműködések fejlesztése egyrészt a különböző hajléktalanellátó szervezetek és szolgáltatások, másrészt a hajléktalanellátó intézményrendszer és a közterületi hajléktalanság kezelésében érintett egyéb szervezetek között.

Az intézkedési terv által a közterületi hajléktalanság csökkentése érdekében kijelölt intézkedések *alapvető irányával* kapcsolatban a szakmai konzultációk során érdemi ellenvetés nem merült fel. Ezen belül, külön is indokolt hangsúlyozni a továbblépés – elsősorban a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés, másrészt az idősek otthonaihoz, indokolt esetben támogatott lakhatás szolgáltatáshoz való hozzáférés – lehetőségei bővítését szorgalmazó szakmai konszenzust.

Az intézkedési terv szakmaközi egyeztetése – az előzetes változat írásos véleményezése során – a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság a helyzetértékeléssel kapcsolatban elsősorban azt a problémát hangsúlyozta, hogy Budapest egyes részein gondot okoz a nappali ellátás és az éjszakai szállások távolsága, így azok megközelíthetősége a fedél nélkül élő emberek számára. A Budapesti Közlekedési Központ elsősorban a hajléktalanság közösségi közlekedésen való megjelenésével kapcsolatban a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálattal kialakított együttműködés – mint jó gyakorlat – tapasztalatait, valamint a kisebb léptékű lakószobákat, több személyes teret biztosító szálláshelyek szükségességét vetette fel.

A Budapesti Közművek az intézkedési tervhez megküldött részletes véleményében a zöldfelületek védelmével és karbantartásával, illetve a közterületek tisztításával kapcsolatban a közterületi hajléktalanság szociális (nem köztisztasági vagy rendészeti eszközökkel történő) kezelését hangsúlyozta. A megküldött vélemény ugyanakkor fejlesztendőnek látta az ellátást nyújtó szervezetekkel való együttműködést, illetve javasolta a közterületi hajléktalansággal a napi munkavégzés során leginkább találkozó munkatársak képzését és érzékenyítését a konfliktuskezelési készségek fejlesztése, a kölcsönös tisztelet és együttműködés erősítése, valamint – a fedél nélkül élő emberekkel való kapcsolat javítása mellett – a munkavégzés hatékonyságának javítása és a dolgozók pszichés terheinek a csökkentése érdekében.

Amint azt fenti táblázat szintén jelzi, az intézkedési terv végleges változatának a kidolgozásához – az európai városokat összefogó *Eurocities* szervezésében és finanszírozásával – nemzetközi tapasztalatcserére és szakmai konzultációkra is építhettünk Dublin önkormányzatának a közreműködésével. A tapasztalatcsere és az előzetes tervek szakértői véleményezése során a következő témák voltak a leghangsúlyosabbak:

- tekintettel a tartós és az extrém hosszú ideig tartó hajléktalanságban érintett emberek nemzetközi összehasonlításban is kirívóan magas arányára: a hajléktalanságból való kilépést lehetővé tevő lakhatási és támogatási lehetőségek bővítése;
- a hajléktalanná válás *célzott* (kifejezetten a hajléktalanná válás közvetlen veszélyének kitett, illetve a hajléktalanellátásba felvételüket kérő emberekre összpontosító) megelőzésének a fejlesztése;
- a legalacsonyabb színvonalú szálláshelyek fejlesztése akkor is, ha egy eredményes hajléktalanügyi politikának egyébként nem a szálláshelyek fejlesztését (és még kevésbé azok bővítését), hanem a lakhatáshoz való hozzáférés bővítését kell elsődleges célnak tekintenie;
- a szálláshelyekre való bekerülés rendszerének módosítása annak érdekében, hogy a tartósan fedél nélkül élő, illetve kiemelten sérülékeny hajléktalan élethelyzetű emberek nagyobb eséllyel és arányban férjenek hozzá (közvetlenül) a magasabb színvonalú szálláshelyekhez;
- az egyébként jelentős utcai szociális munka kapacitások hatékonyabb hasznosítása és összehangolása, valamint a közterületi hajléktalanság nyomon követésére alkalmas integrált adatbázis biztosítása.

5. NEMZETKÖZI TAPASZTALATOK

A közterületi hajléktalanság eredményes csökkentésére alkalmas közpolitikai intézkedések és programok kialakítása és működtetése szempontjából a nemzetközi tapasztalatok alapján³ kiemelt jelentősége van a következő szempontoknak:

- a hajléktalanság csökkentésében eredményes közpolitika a megelőzésre, a személyre szabott, alacsonyküszöbű szolgáltatások biztosítására, valamint a hosszútávú lakhatási megoldásokra összpontosít a rövid távú válságkezelő vagy krízisszolgálatások helyett;
- a hajléktalanság tartós csökkentéséhez szükséges megfizethető lakhatási lehetőségek biztosításához egyaránt szükség van keresleti és kínálati oldali beavatkozásokra: hosszú távú lakbér-támogatásra, a hajléktalan élethelyzetű emberek szociális/megfizethető bérlakás-állományhoz való hozzáféréseinek a javítására, és magának a megfizethető lakásállománynak a bővítésére is;
- a közterületi hajléktalanság csökkentését elősegíti az egyértelmű, nyilvános politikai elköteleződés;
- a beavatkozások eredményességét javítja az egyes szolgálatások és szolgáltatók, valamint a különböző szakpolitikai területek közötti együttműködés fejlesztése, valamint a szolgáltatások és azok fejlesztésének központi koordinációja;
- indokolt tekintetbe venni a közterületi hajléktalanságban érintett emberek sokszínűséget, az egyes, egymástól eltérő szükségletekkel bíró alcsoportok szükségleteihez jól illeszkedő

³ Az összefoglaló elsősorban a következő források alapján készült: Mackie, P.K. et al. (2017) *Ending Rough Sleeping: What Works? An International Evidence Review* (London: Crisis); UN Secretary-General (2019): *Affordable housing and social protection systems for all to address homelessness* (E/CN.5/2020/3); Fitzpatrick, S. et al. (2022): *Ending Street Homelessness in Vanguard Cities Across the Globe: An International Comparative Study*. Final Report (Edinburgh: Heriot Watt University); OECD (2024) *OECD Toolkit to Combat Homelessness* (Paris: OECD Publishing).

szolgáltatások és támogatások fejlesztése és biztosítása érdekében;

- a szálláshelyek alacsony színvonala, illetve minősége, valamint a szálláshelyekről való továbblépés lehetőségének a hiánya alapvető akadálya lehet a közterületi hajléktalanság csökkentésének;
- az asszertív utcai szociális munka (ami nem szorítkozik a fedél nélkül élők ártalomcsökkentő jellegű, utcán történő ellátására, hanem elsődleges célja a közterületi hajléktalanság megszüntetése), ha ahhoz azonnali, megfelelő színvonalú elhelyezés lehetősége társul, eredményes a közterületi hajléktalanság csökkentésében;
- a megfelelő színvonalú, könnyen hozzáférhető jövedelempótló támogatásoknak, különösen akkor, ha azok összege a lakhatás költségeit is fedezi, fontos szerepe lehet a közterületi hajléktalanság csökkentésében;⁴
- a tartósan hajléktalan élethelyzetben lévő, kiemelten sérülékeny (ezen belül különösen a súlyos pszichiátriai betegséggel, és emellett gyakran függőségi problémával rendelkező) hajléktalan emberek esetében az *elsőként lakhatás* módszertan alkalmazása, vagyis a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés lényegében azonnali biztosítása, és ahhoz kapcsolódóan alapvetően önkéntes, de intenzív szolgáltatások (elsősorban közösségi pszichiátriai ellátás) biztosítása vezet leginkább eredményre;
- növeli a beavatkozások eredményességét, ha az érintetteknek van választási lehetősége a szállással, lakhatással, illetve az igénybe vett szolgáltatásokkal kapcsolatban;
- a személyre szabott költségkeretek biztosítása elősegítheti a tartósan ebben az élethelyzetben lévő emberek fedélnélküliségének a megszüntetését;
- a frissen fedél nélküli élethelyzetbe kerülők azonnali elhelyezése eredményes lehet a tartós fedélnélküliséggel gyakran együtt járó problémák megelőzésében, és ezáltal a közterületi hajléktalanság csökkentésére irányuló erőfeszítések egyik fontos indokolt fókuszja;
- a szolgáltatások és támogatások megfelelő színvonalú, kiszámítható és olyan finanszírozása, amely ösztönzési hatása illeszkedik a hajléktalansággal kapcsolatban kijelölt célokhoz;
- a beavatkozások, programok eredményességének monitoringja, a hajléktalanná váló, hajléktalan élethelyzetű és a hajléktalanságból kilépő emberek nyomon követésére alkalmas nyilvántartások bevezetése (integrálása), valamint az adatok elemzése egyaránt fontos a meglévő problémák és hiányosságok beazonosítása, a szolgáltatások szükséges továbbfejlesztésének a meghatározása, valamint az ehhez szükséges társadalmi és politikai támogatás előteremtése és fenntartása szempontjából.

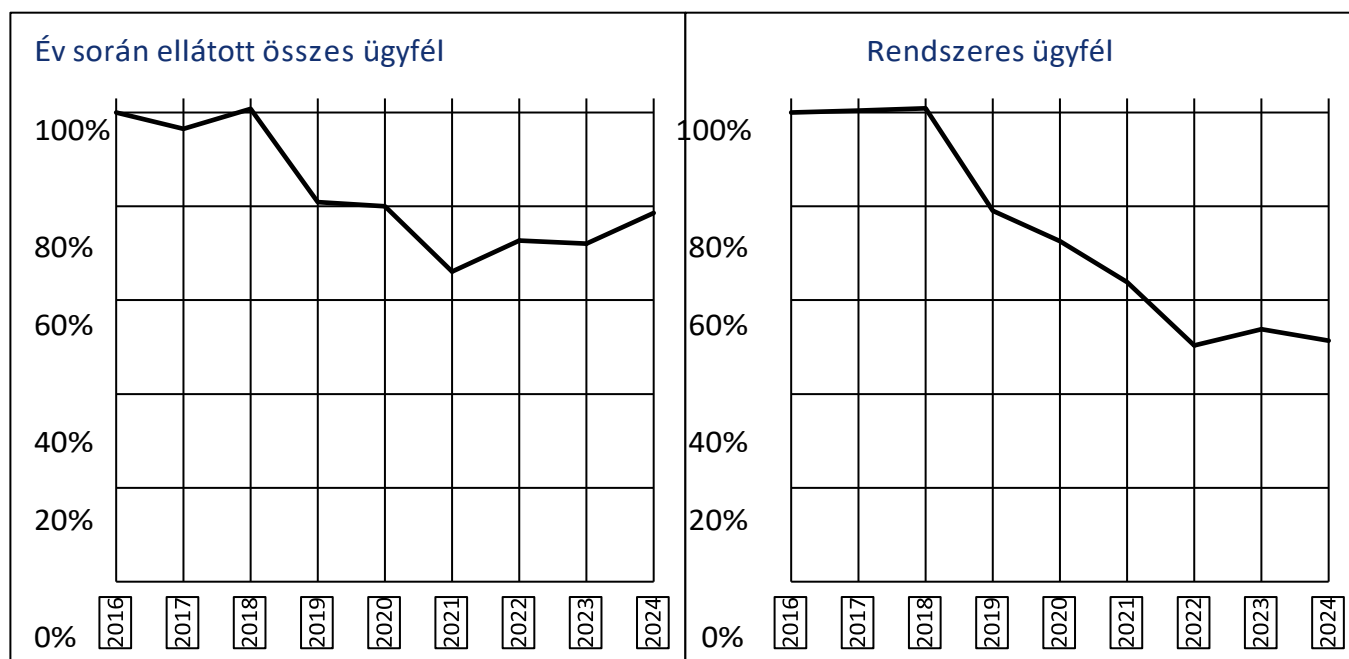
⁴ Ld. különösen Goto, H. et al. (2022). Why street homelessness has decreased in Japan: a comparison of public assistance in Japan and the US. *European Journal of Homelessness*, 16(1): 81-99.

6. HELYZETKÉP

6.1. A közterületi hajléktalanság kiterjedése

A közterületi hajléktalanság budapesti kiterjedéséről nem állnak rendelkezésre pontos, időben összehasonlítható adatok. Az utcai gondozó szolgálatok által az egyes ellátási területekre vonatkozó adatok egyszerű, a halmozódások kiszűrése nélkül történő összesítése nem alkalmas a közterületi hajléktalanság kiterjedésének a keresztmetszeti becslésére. A közterületi hajléktalanság kiterjedésének az időbeli alakulása ugyanakkor megközelíthető a szolgálatok által az adott évben ellátásban és „rendszeres” ellátásban részesített személyek számáról rendelkezésre álló adatok alapján.

1. ábra. Az utcai gondozó szolgálatok által az év során ellátott ügyfelek összesített száma, a halmozódások kiszűrése nélkül, 2016-2024. (2016 = 100%)

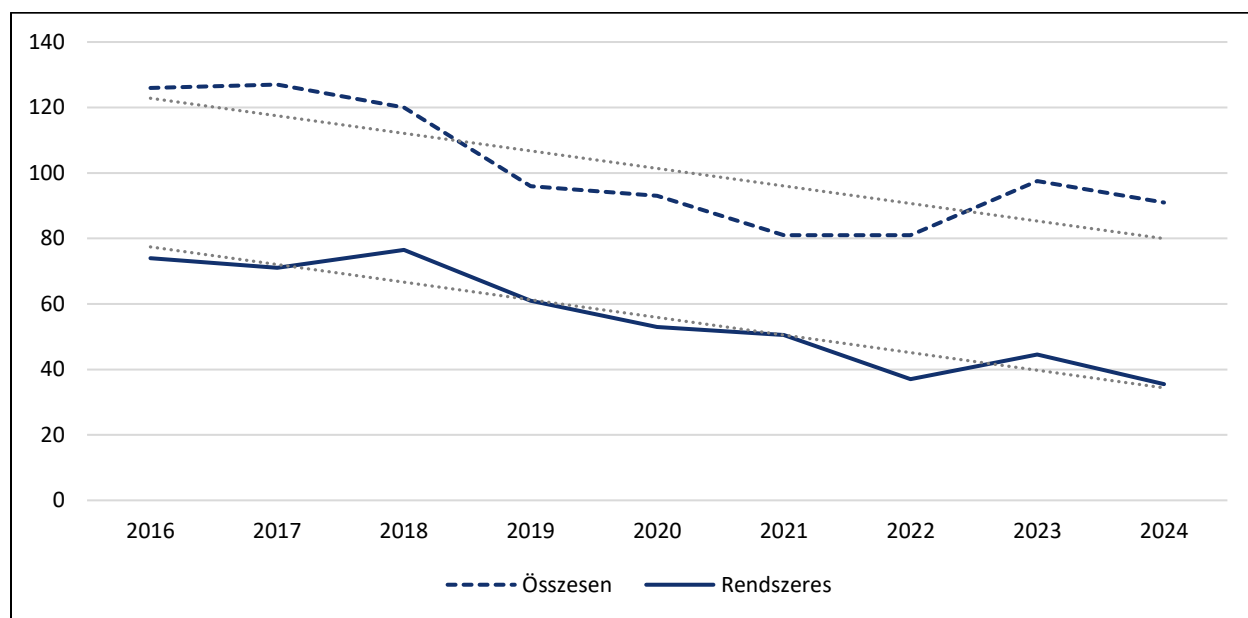
Forrás: Az utcai gondozó szolgálatok adatközlése a Főpolgármesteri Hivatal részére, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Támogatáskezelő Főosztálya részére az utcai gondozó szolgálatok által kötelezően megküldendő „Elszámolás utcai szociális munka szolgálat működés támogatásának felhasználásáról” c. dokumentumban szerepeltetett adatok alapján. Rendszeres ellátásnak minősül a kéthetente, hetente egyszeri, vagy annál gyakoribb találkozás. A 2016 és 2018 közötti időszak összehasonlíthatósága korlátozott. A 2022 és 2024 közötti időszakban összesen 4 esetben (ellátási terület / év) a hiányzó adatokat az adott ellátási terület utolsó rendelkezésre álló adatával pótoltuk.

A rendelkezésre álló adatok szerint a közterületi hajléktalanság budapesti kiterjedése (a fővárosban emiatt utcai szociális munka szolgáltatásban részesített személyek száma) 2018 és 2021 között valószínűleg jelentősen csökkent, míg 2021 és 2024 között valószínűleg növekedett, noha 2024-ben sem érte el a 2020-as és az azt megelőző évek értékét. A „rendszeres

ellátásban” részesülő személyek száma ennél is jelentősebb mértékben csökkent 2018 és 2022 között, azóta viszont lényegében stagnál.

Hasonló időbeli trendekre enged következtetni a közterületi hajléktalanság kiterjedése szempontjából *tipikusnak* tekinthető ellátási területen elért fedél nélkül élő személyek számának az alakulása (ami az egyes ellátási területeken ellátásban vagy rendszeres ellátásban részesített személyek számának a *medián* értékével ragadható meg).

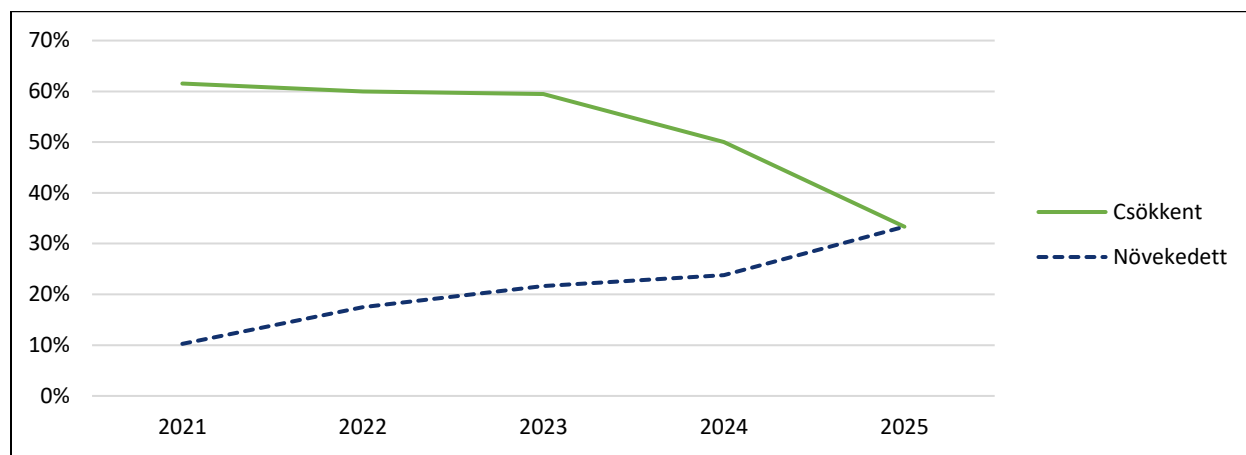
2. ábra. Az utcai gondozó szolgálatok által az év során ellátásban és rendszeres ellátásban részesített ügyfelek számának a medián értéke, 2016-2024.

Forrás: Az utcai gondozó szolgálatok adatközlése a Főpolgármesteri Hivatal részére, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Támogatáskezelő Főosztálya részére az utcai gondozó szolgálatok által kötelezően meg küldendő „Elszámolás utcai szociális munka szolgálat működés támogatásának felhasználásáról” c. dokumentumban szerepeltetett adatok alapján. Rendszeres ellátásnak minősül a kéthetente, hetente egyszeri, vagy annál gyakoribb találkozás. A 2016 és 2018 közötti időszak összehasonlíthatósága korlátozott. A 2022 és 2024 közötti időszakban összesen 4 esetben (ellátási terület / év) a hiányzó adatokat az adott ellátási terület utolsó rendelkezésre álló adatával pótoltuk. A vékony, szürke szaggatott egyenes az adatokra illeszthető lineáris trendet jelöli.

A közterületi hajléktalanság kiterjedése egymástól részben eltérő módon változott Budapest különböző területein. A 2019 és 2024 közötti években az utcai gondozó szolgálatok *saját megítélése szerint* az ellátási területek 50-60 százalékában az előző hévhez képest csökkent a közterületi hajléktalanság, 2024 és 2025 között ugyanakkor ugyanannyi szolgálat jelzett növekedést, mint ahány csökkenést.

3. ábra. Az ellátási területükön a közterületi hajléktalanság kiterjedésének a kérdezést megelőző évhez viszonyított csökkenését / növekedését jelző szolgálatok aránya, 2021-2025.

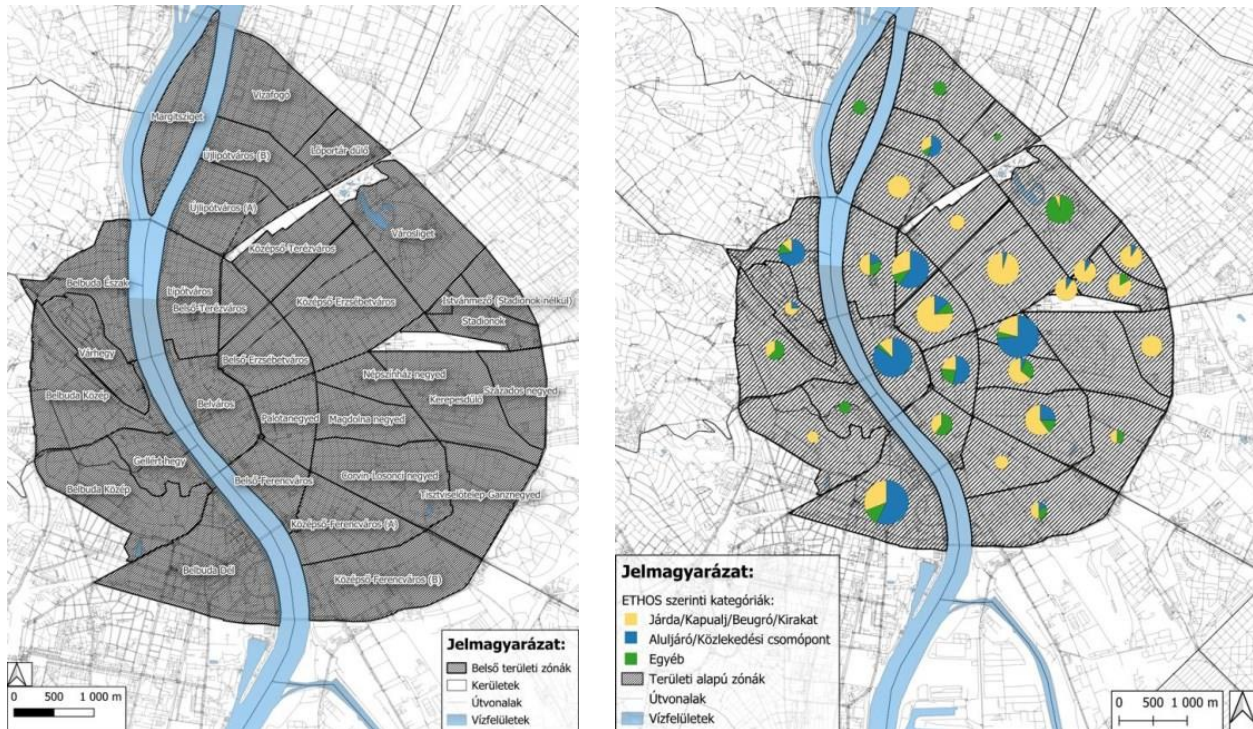
Forrás: Az utcai gondozó szolgálatok adatközlése a Főpolgármesteri Hivatal részére. Az adatok a szolgálatok megítélését tükrözik (függetlenül az ellátásban részesített személyek számával kapcsolatban általuk közölt adatoktól). A „Csökkent” kategória a „Jelentős mértékben csökkent” és „Enyhén csökkent”, a „Növekedett” kategória a „Jelentős mértékben növekedett” és „Enyhén növekedett” kategóriákat összesítik (a „Nem változott” válaszokat az ábra nem mutatja).

A fenti adatok értelmezése szempontjából fontos, hogy azok egyaránt vonatkoznak magára a közterületi hajléktalanságra (fedélnélküliségre), valamint azokra a helyzetekre, amelyekben az utcai gondozó szolgálatok valamilyen nem lakáscélú helyiségben, erdős területen lévő kunyhóban, vagy személygépkocsiban élő személyekkel dolgoznak az utcai szociális munka keretei között. Erdős területen, kunyhókban – az utcai gondozó szolgálatok idei adatközlés alapján – legalább mintegy 5-600 ember élhet Budapesten.⁵

2024 októberében Budapest belső részein egy nemzetközi együttműködés keretében sor került egy – a fentiek során bemutatott adminisztratív adatok mellett a közterületi hajléktalanság kiterjedésének a felmérésére a nemzetközi gyakorlatban bevett – közterületi számlálásra is.

⁵ Noha ők is az utcai gondozó szolgálatok (az utcai szociális munka) ügyfelei, a helyzetük sok szempontból kevésbé hasonlít a fedélnélküli élethelyzetre, mint a lakhatási szegénység egyéb szélsőséges formáira. A számukra hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése, a helyzetük javítása (a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés általános igénye mellett) ezért jelentős részben más eszközöket igényel – jelen intézkedési terv tárgya a szó szűkebb értelmében vett közterületi hajléktalanságra csökkentéséhez szükséges intézkedések.

4. ábra. A 2024 októberi közterületi számlálás felmért zónái és észlelései azok helyszíne szerint

Forrás: „Minden ember számít” 2024. októberi kutatás. Vajdovich Noémi munkája.

A közterületi számlálás során 2024. október 11-én 20 és 24 óra között a pesti oldalon a Hungária körgyűrű által lehatárolt területén (az V., VI., VII., VIII. kerületek teljes területén, valamint a IX., XIII. és XIV. kerületek belső részein) és a budai oldal belső városrészein (az I., II., XI. és XII. kerületek belső területén) kialakított összesen 48 zónában került sor a *vélelmezhetően* fedél nélkül éjszakázó személyek számának a felmérésére egy nemzetközi kutatócsoport által kialakított, és a résztvevő európai városokkal egyeztetett módszertan szerint, összesen mintegy 120 önkéntes, egyetemi hallgató és szociális munkás bevonásával.

A közterületi számlálás eredményeinek, az azzal összehangolva történt kérdőíves kutatásnak és az adminisztratív adatoknak az együttes elemzésével pontosabban közelíthető a 2024 októberében Budapest belső részein fedél nélkül élő budapestiek létszáma.

3. táblázat: A közterületi hajléktalanság kiterjedésének egyes becslései Budapest belső városrészeiben, 2024 szeptembere-októbere

	Közterületi számlálás során észlelt személyek	Ebből: Számlálás során feküdt/aludt	UGSZ által rendszeresen látogatott ügyfelek* 2024 szeptembere	Kérdőíves kérdezéssel elért személyek száma „Előző éjszakáját utcán, közterületen töltötte”		
				UGSZ által kérdezett	UGSZ területén**	Összesen
Pest	324	90	152	92	128	220
Buda	73	36	70	23	19	42
Összesen	397	126	222	115	147	262

Forrás: „Minden ember számít” 2024. októberi kutatás. Surányi Ákos összeállítása. UGSZ = utcai gondozó szolgálat

** Az utcai gondozó szolgálatok ellátási területe néhány kerületben nagyobb a közterületi számlálással lefedett területnél.*

*** A vizsgált területen elhelyezkedő nappali melegedőben, éjjeli menedékhelyen vagy átmeneti szállón kérdezték.*

Mindezek alapján Budapest belső városrészeiben – 2024 októberében – minimum 126 főre, maximum 400 főre becsülhető az egy napon fedél nélkül éjszakázó személyek száma.

A vizsgált területen vélelmezhetően fedél nélkül éjszakázó személyek jelentős többségét a számlálás során a „járda/kapualj/beugró/kirakat” (182 fő, akik közül 45 fő feküdt vagy aludt) vagy „aluljáró/közlekedési csomópont” jellegű helyszínen (139 fő, akik közül 59 fő feküdt vagy aludt) észlelték. „Villamos-/buszmegálló/BKK-jármű” helyszínen összesen 35 főt észleltek (akik közül 10 fő feküdt vagy aludt), a többi észlelésre pedig „Híd/felüljáró alatt”, „Park/erdős terület”, „Pályaudvar/MÁV-terület”, „Autó/lakókocsi” jellegű helyszínen került sor (összesen 39 fő, akik közül 12 fő feküdt vagy aludt).

6.2. A fedél nélkül élő budapestiek jellemzői

A 2024 októberi kérdőíves kutatás⁶ során az utcai gondozó szolgálatok által kérdezett hajléktalan élethelyzetű budapestiek egyes jellemzőiről (a szálláshelyeken kérdezett válaszadókkal összehasonlítva) a következő oldalon közzétett ábrák nyújtanak tájékoztatást.

A fedél nélkül élő budapesti válaszadók jelentős többsége – a szálláshelyeken kérdezett válaszadókhöz hasonlóan – férfi volt, mintegy 40 százalékuk volt nő. A hajléktalan élethelyzetű budapestiek körében hosszabb távon megfigyelhető idősödés a fedél nélkül élő

⁶ A kérdőíves kutatás lebonyolítója a Február Harmadika Munkacsoport (Menhely Alapítvány) volt a „Minden ember számít” nemzetközi kutatás keretében.

budapestiekre is jellemző,⁷ ugyanakkor a körükben jelentősen kevesebb arányban vannak, akik 60 évesnél idősebbek. Míg az éjjeli menedékhelyeken és átmeneti szállásokon élők 9 és 17 százaléka 70 évnél idősebb volt, 26 és 33 százaléka pedig 60 és 70 év közötti, addig a fedél nélkül élők 6 százaléka volt 70 évnél idősebb, és további 20 százalékuk 60 és 70 év közötti.

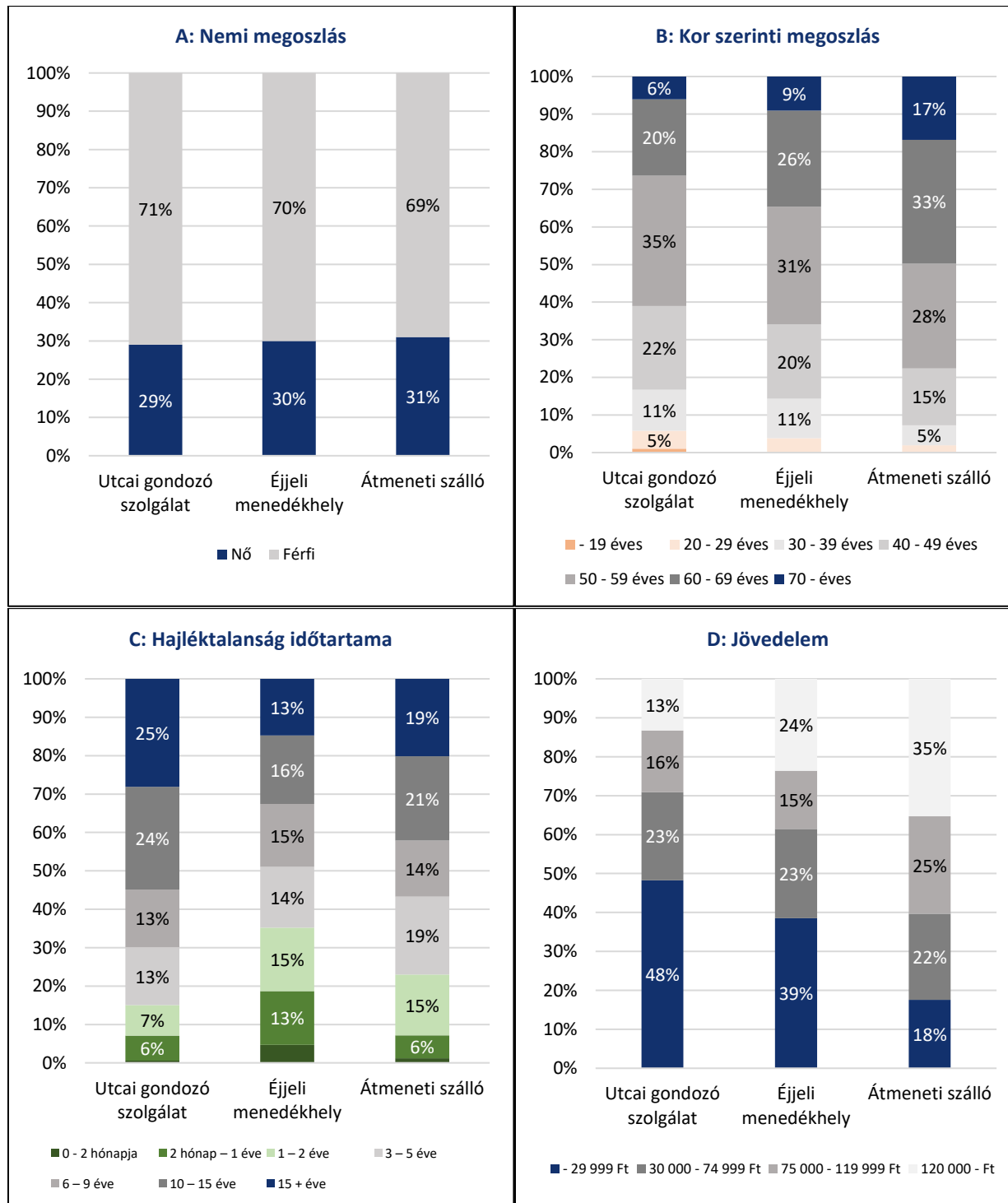
Miközben az tartósan, hosszú ideje hajléktalan élethelyzetben lévők arányának a növekedése az elmúlt két és évtizedben általában jellemző volt,⁸ az utcai gondozó szolgálatok által kérdezett hajléktalan válaszadók közül jelentősen nagyobb arányban voltak azok, akik legalább 10 éve hajléktalan élethelyzetben vannak. 2024 októberében a fedél nélkül élők közül minden második embernek legalább 10 éve nem volt biztos, saját lakhatása. Szintén hátrányosabb helyzetben voltak a fedél nélkül élő budapestiek a jövedelmi viszonyaik tekintetében. A közterületi hajléktalansággal gyakran együtt járó szélsőséges jövedelmi szegénységet mutatja, hogy közel minden második fedél nélkül élő válaszadónak nem volt jövedelme, vagy havi 30 ezer forintnál kevesebb jövedelme volt a kérdést megelőző hónapban.

⁷ Ld. az *Otthon, mindenkinek* stratégia 33. ábráját (72. oldal).

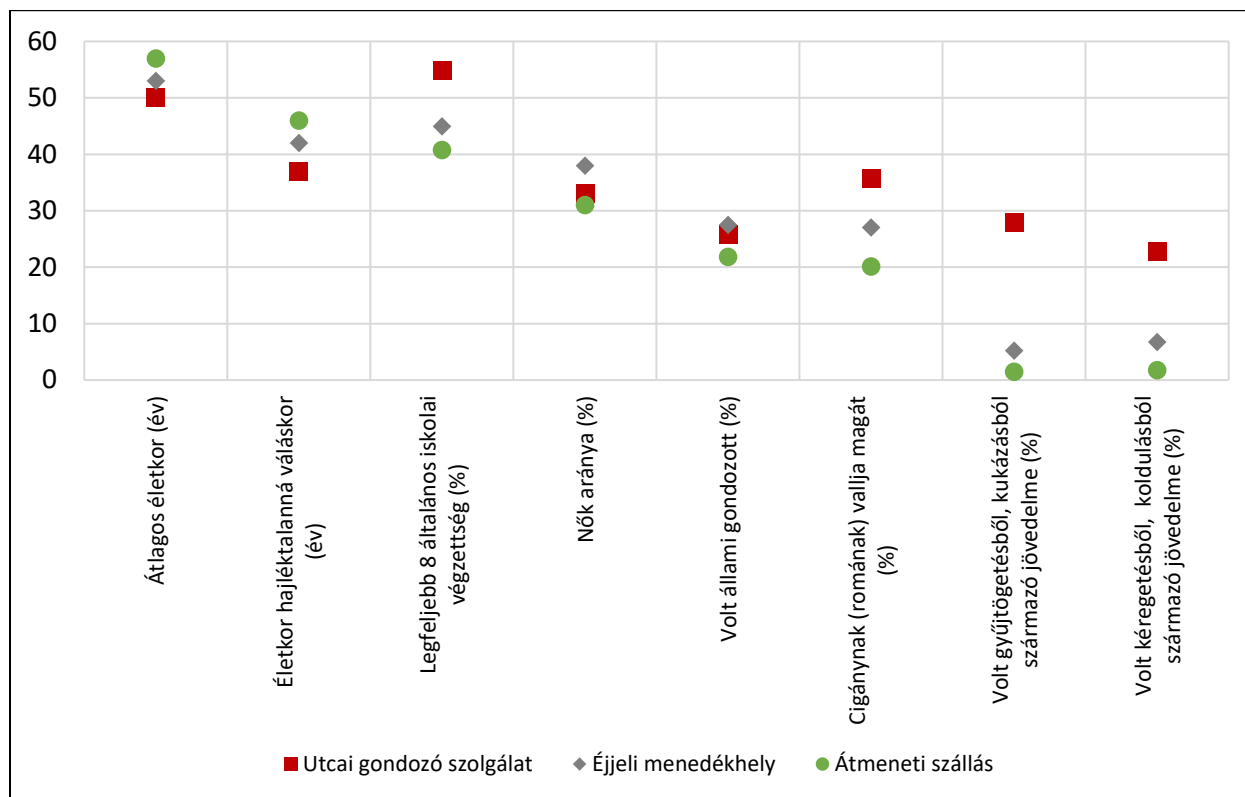
⁸ Uo. 12. ábra (53. oldal)

ábra. A hajléktalan élethelyzetű válaszadók egyes jellemzői intézmény típusonként, 2024 októbere

Forrás: Dr. Győri Péter „Tájékoztató a hajléktalan emberek 2024 októberi kérdőíves adatfelvételének néhány eredményéről” c. előadása (Emberi Erőforrások Bizottsága, 2025.04.14). A hajléktalanság időtartamáról közölt adat arra a kérdésre adott válaszok megoszlását közli, hogy „Mióta nincs biztonságos otthona, stabil lakhatása?” (a „nincs válasz” és a „Soha nem volt, vagy most is ilyenben él” kategóriák nélkül).

5. ábra. A hajléktalan élethelyzetű válaszadók egyes jellemzői intézmény típusonként, 2024 februárja

Forrás: Saját összeállítás a Február Harmadika Munkacsoport 2024 februári felméréséből származó adatok alapján.

A fedél nélkül élő budapestiek átlagosan alacsonyabb iskolai végzettségűek (mint az éjjeli menedékhelyeken és átmeneti szálláson élők): a 2024 februárjában⁹ az utcai gondozó szolgálatok által megkérdezett budapestiek valamivel több mint felének legfeljebb 8 általános iskolai végzettsége volt. A magukat cigánynak (romának) vallók jelentősen felülreprezentáltak – a budapesti lakossághoz viszonyítva – általában a hajléktalan élethelyzetű budapestiek között, de ezen belül a fedél nélkül élők körében is a hajléktalan élethelyzetű budapestiekhez viszonyítva. A fedél nélkül élő budapestiek még a szállásokon élő hajléktalan emberekhez képest is kirívó jövedelmi szegénysége mellett gyakrabban kényszerülnek arra, hogy gyűjtögetésből vagy koldulásból (is) szerezzenek jövedelmet (miközben a szálláshelyeken élő budapestiek túlnyomó többsége nem végez ilyen jövedelemszerző tevékenységet). A rendelkezésre álló (2024 februári) kutatási adatok szerint minden negyedik fedél nélkül élő korábban állami gondozott volt.

⁹ A kutatásról Id. Győri P. et al.: Gyerekkori – időskori hajléktalan helyzet – egzisztenciális krízisek. Jelentés a hajléktalan emberek 2024. február 3-i országos kérdőíves adatfelvételéről. 2024. március.

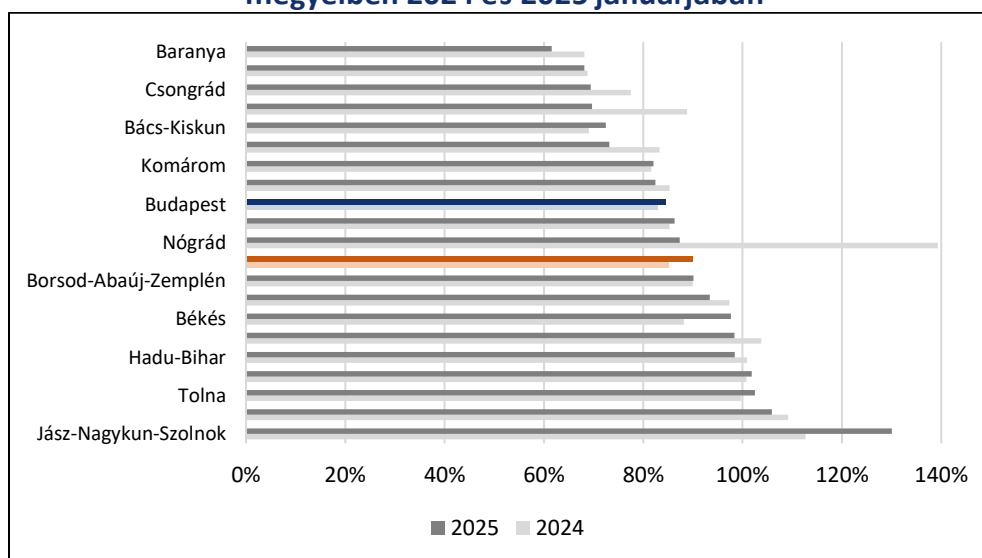
A fedél nélkül élő emberek tehát számos tekintetben még a hajléktalan élethelyzetű budapestiek csoportján belül is hátrányosabb helyzetűek – noha átlagosan fiatalabbak, illetve kisebb arányban idősek. Ezzel összefüggésben, a BMSZKI szálláshelyein élő, és a fedél nélkül élő hajléktalan élethelyzetű emberek egyes jellemzőinek összehasonlítása ugyanakkor arra is rámutat, hogy a szálláshelyeken élők körében jelentősen gyakoribbak a krónikus betegségek és a fogyatékoság, és az érintettek munkavállalását nagyobb arányban akadályozza az egészségi állapotuk, illetve megváltozott munkaképességük.

6.3. A fedél nélkül élő budapestiek ellátása

A fedél nélküli budapestiek számára a leggyorsabban hozzáférhető szálláshelyek az **éjjeli menedékhelyek**. Budapesten *országos összehasonlításban* a legutóbbi téli krízisidőszakban sem volt kiemelkedően magas az éjjeli menedékhelyek kihasználtsága (7. ábra). Az elmúlt években azonban az éjjeli menedékhelyeket igénybe vevő személyek száma jelentősen (8-9. ábra), az éjjeli menedékhelyek kihasználtsága pedig (az időközben megszűnt nem fővárosi önkormányzati fenntartású éjjeli menedékhelyek miatt lecsökkent férőhelyszám miatt) ennél nagyobb mértékben növekedett (10. ábra). 2022 óta minden évben növekedett a budapesti éjjeli menedékhelyek átlagos januári igénybevétele, és az igénybevétel 2025-ben magasabb volt, mint 2021 óta bármikor (8-9. ábra).

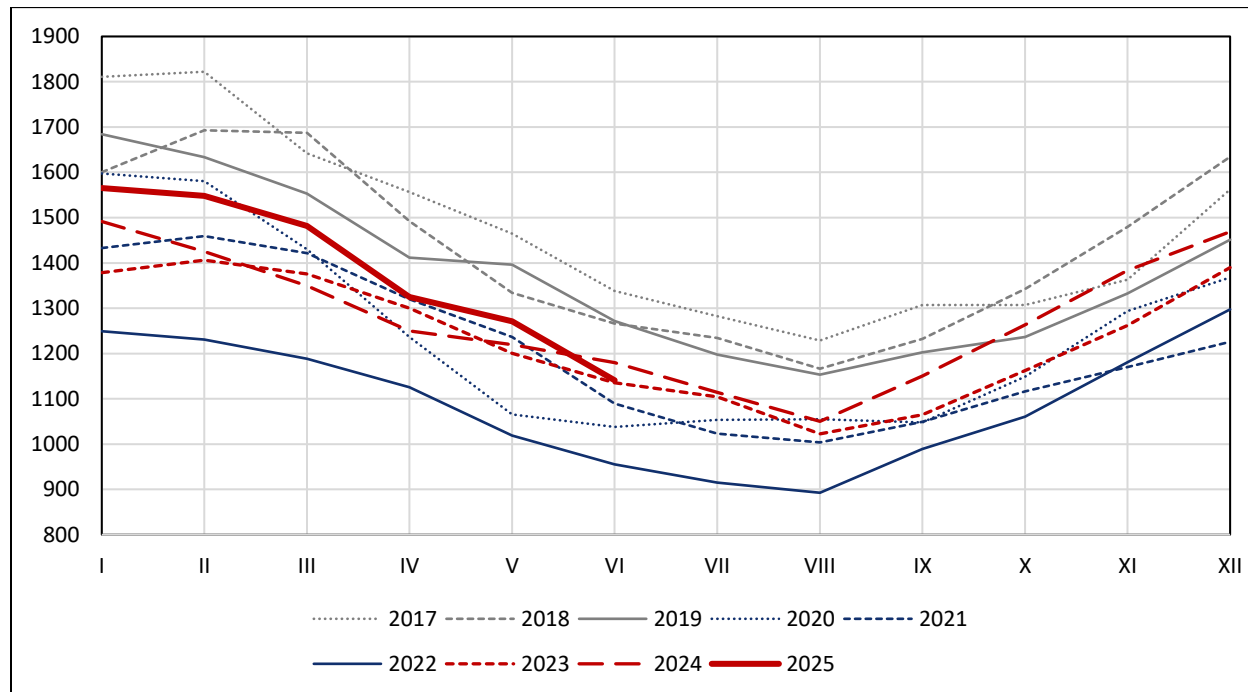
A november elejétől március végéig tartó időszak tipikus (medián) kihasználtsága magasabb volt a 2024-2025. évi krízisidőszakban, mint az elmúlt hat évben bármikor (10. ábra). A legutóbbi téli krízisidőszak kihasználtsági adatai arra utalnak, hogy a ténylegesnél hidegebb téli időjárás esetén jelentős kockázata lett volna a – szigorú értelemben – mennyiségi férőhelyhiány kialakulásának, amiből a téli krízisidőszakban igénybe vehető férőhelyek bővítésének a szüksége következik.

7.ábra. Az éjjeli menedékhelyek átlagos kihasználtsága Budapesten és Magyarország megyéiben 2024 és 2025 januárjában

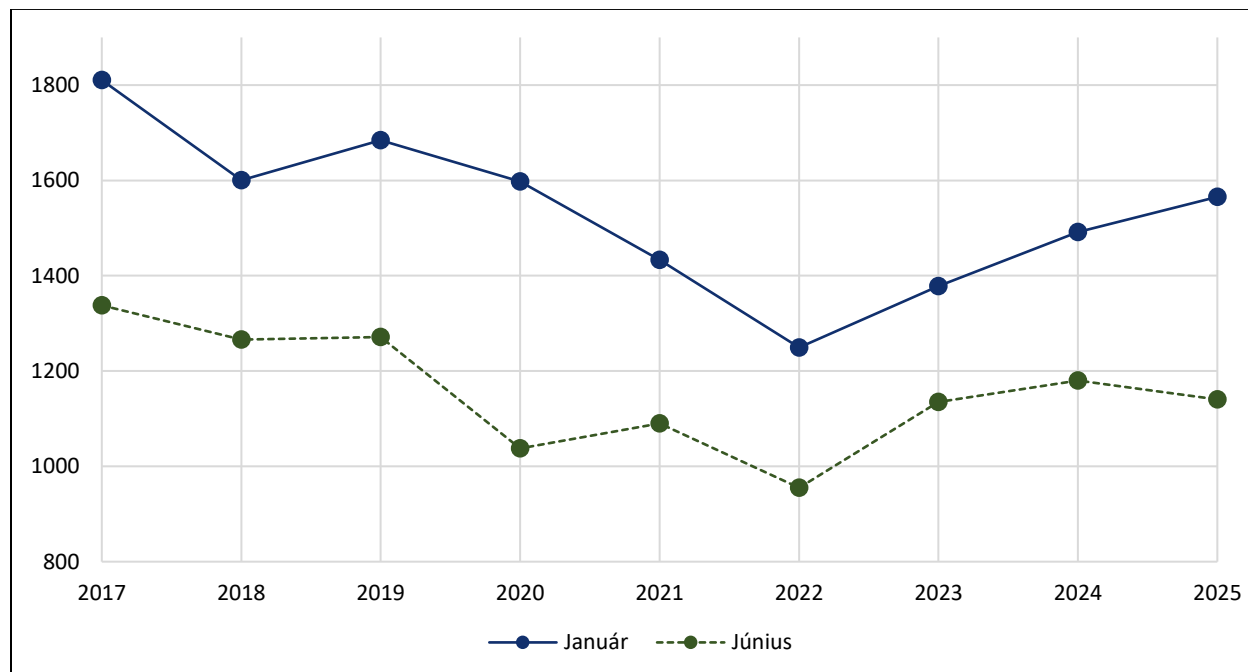
Forrás: Saját összeállítás a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat adatai alapján.

8. ábra. Budapesti éjjeli menedékhelyek igénybevételének havi átlaga, 2017-2025.

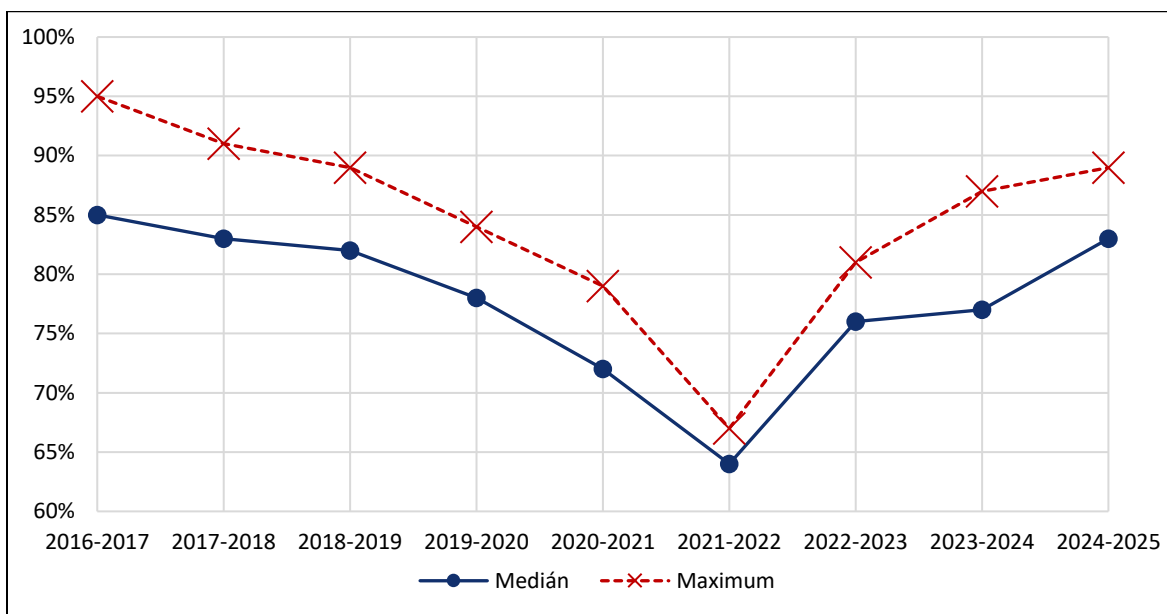
Forrás: Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat. Az adatszolgáltatás nem terjed ki minden éjjeli menedékhelyre.

9. ábra. Budapesti éjjeli menedékhelyek átlagos januári és júniusi igénybevétele, 2017-2025.

Forrás: Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat. Az adatszolgáltatás nem terjed ki minden éjjeli menedékhelyre.

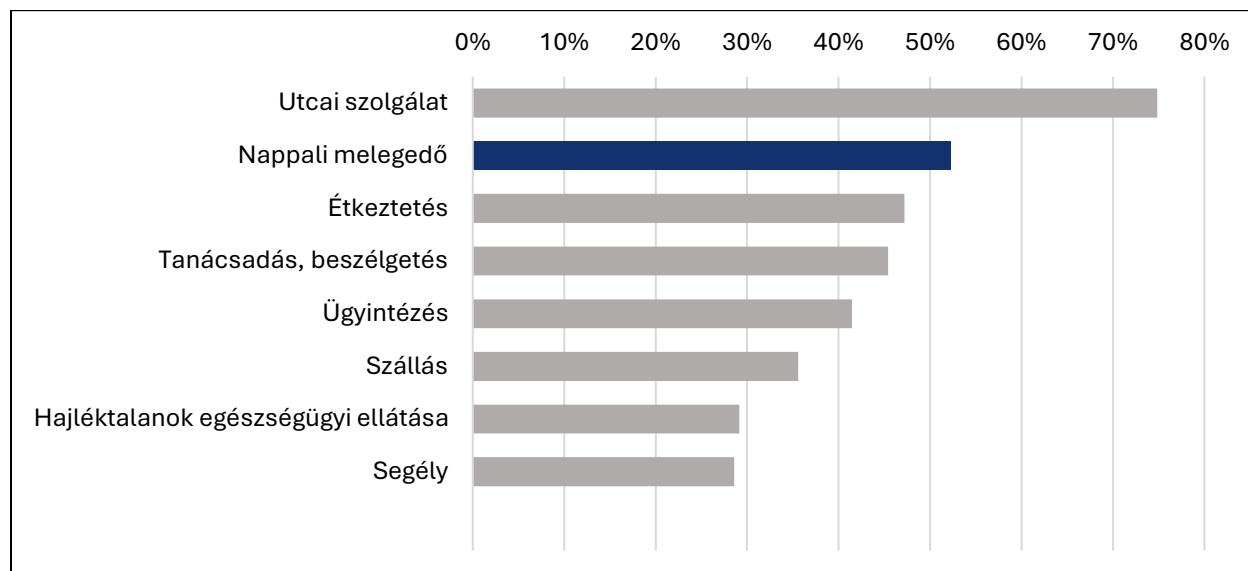
10. ábra. A budapesti éjjeli menedékhelyek átlagos kihasználtsága a november elejétől március végéig tartó időszakban, 2016-2025.

Forrás: Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat. Az adatszolgáltatás nem terjed ki minden éjjeli menedékhelyre

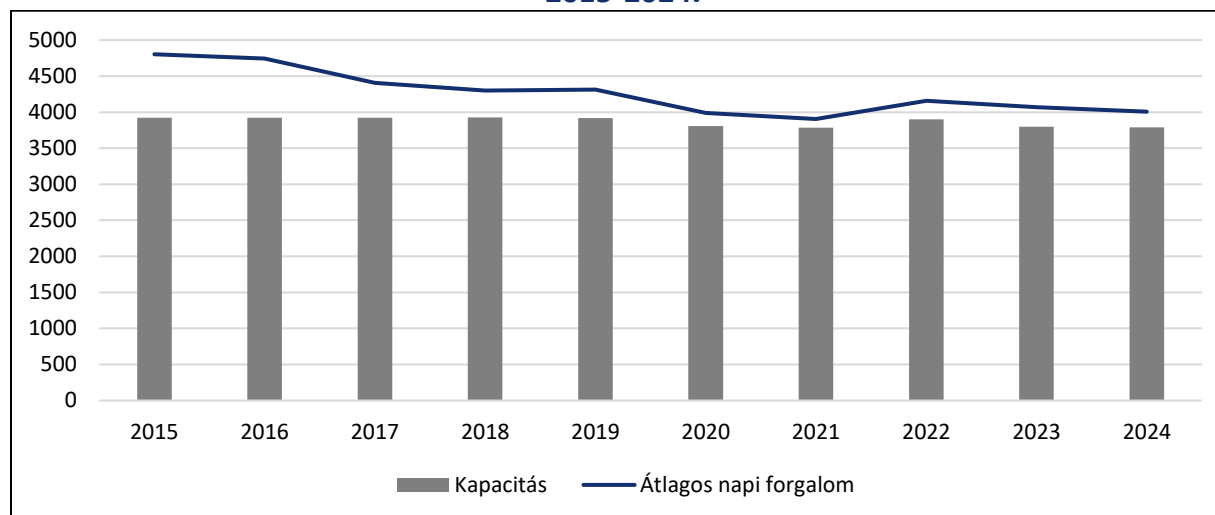
Az egy adott éjszaka fedél nélkül élők jelentős része egyébként alkalmaként, illetve – amint azt az éjjeli menedékhelyek igénybevételének a jelentős szezonális ingadozása egyértelműen mutatja – a téli krízisidőszakban, vagy a számukra hozzáférhető szálláshelyek minősége függvényében akár rendszeresen is igénybe veszi a szálláshelyek szolgáltatásait. Ezen felül a „**nappali melegedők**” szolgáltatásait jelentős számban veszik igénybe olyan hajléktalan élethelyzetű budapestiek is, akik egyébként (aktuálisan vagy tartósan) fedél nélkül élnek, ami az ezzel együtt járó ártalmak csökkentése (az alapvető szükségletek egy részének a kielégítése) mellett a szálláshelyekhez való hozzáférést is elősegítheti.

11. ábra. Az utcai gondozó szolgálatok által kérdezett hajléktalan élethelyzetű válaszadók által a kérdezést megelőző egy évben igénybe vett szolgáltatások, 2020.

Forrás: Saját összeállítás a Február Harmadika Munkacsoport (Menhely Alapítvány) 2020 februári felméréséből származó adatok alapján.

12. ábra. A hajléktalan személyek nappali ellátása budapesti kapacitásai és igénybevétele, 2015-2024.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis.

Budapesten az elmúlt 10 évben lényegében változatlan kapacitással volt elérhető a hajléktalan személyek nappali ellátása, az igénybevétel lassú csökkenő tendenciát mutat.

Az utcai gondozó szolgálatok által biztosított **utcai szociális munka** hivatott biztosítani az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó

intézkedés megtételét,¹⁰ ideértve különösen a hajléktalan személy életét vagy testi épségét veszélyeztető helyzet megszüntetését, a hajléktalansággal járó ártalmak csökkentését, illetve ehhez kapcsolódóan a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybevételének segítségét és szervezését, valamint a hajléktalan személynek intézménybe vagy más szálláshelyre juttatását.¹¹

Az utcai szociális munkát Budapesten összesen 39 szolgálat biztosítja. 34 egy-egy kerületet vagy egy kerület területének a felét lefedő ellátási területen dolgozó szolgálat, további 1 szolgálat a pesti oldal egészén dolgozik, és további 1-1 szolgálat működik a Blaha Lújza téri, a Kálvin téri és a Deák Ferenc téri aluljárók és azok környékén, valamint a Margit-szigeten és a Városligetben. Budapesten nemzetközi összehasonlításban is jelentős kapacitásokkal és teljes lefedettséggel áll rendelkezésre utcai szociális munka, különösen a téli krízisidőszakban, amikor – a Fővárosi Önkormányzat finanszírozásában – az egyes ellátási területeken dolgozó szolgálatok mellett a hét minden napján, éjjel-nappal működő **krízisautó**, az esti-koraéjszakai időszakban pedig ezen felül **speciális utcai gondozó szolgálatok** is működnek. A Budapesti Hajléktalanügyi Konzorciumon keresztül finanszírozott szolgáltatások finomhangolásával a következő téli krízisidőszakban a krízisautók és speciális utcai gondozó szolgálatok fokozott jelenléte a téli krízisidőszakot megelőző és azt követő átmeneti időszakban is biztosított lesz, amit elsősorban az *Otthon, mindenkinek* stratégia helyzetértékeléséhez feldolgozott, a kihűléses halálesetekről szóló részletes adatok tanulságai indokoltak.

4. táblázat: Az utcai szociális munka (stilizált) időbeli hozzáférhetősége a téli krízisidőszakban

		Területi utcai gondozó szolgálat	Budapest és Pest megye	
			Speciális utcai gondozó szolgálat	Krízisautó
8:00	9:00	Az ellátási területek egy részében a szomszédos területek szolgálatai által biztosított a napközbeni rendelkezésre állás is.		Éjjel-nappal elérhető szolgáltatás. A budai oldalon az ellátást 08:00-02:00 között a MSZSZ biztosítja.
9:00	10:00			
10:00	11:00			
11:00	12:00			
12:00	13:00			
13:00	14:00			
14:00	15:00			
15:00	16:00			
16:00	17:00			
17:00	18:00			
18:00	19:00	Téli időszakban az utcai szociális munkát 18	H-V 18:00 és 02:00 között. P-V között 2	
19:00	20:00			

¹⁰ A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.), 65/E. § (1) bekezdés.

¹¹ Szt. 20. § (10) bekezdés.

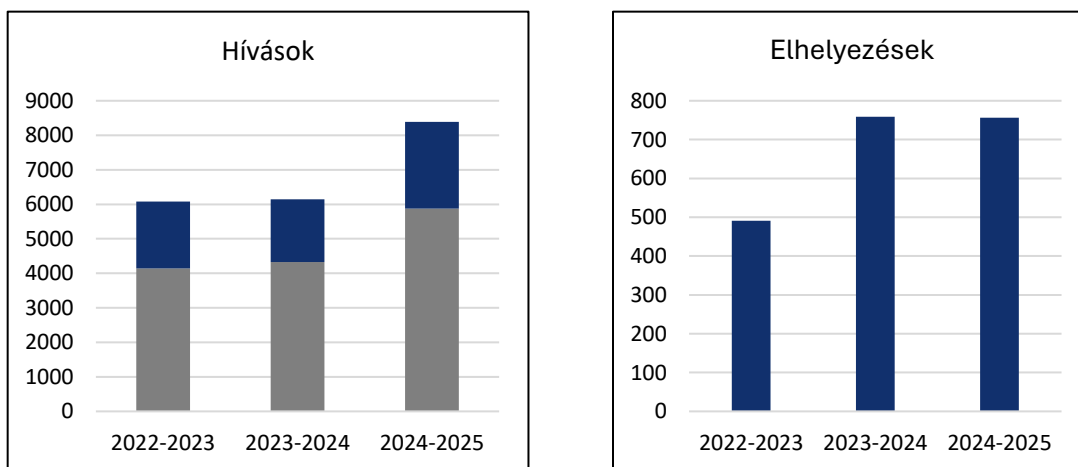
Fővárosi intézkedések

20:00	21:00	órától 22 óráig a közterületen biztosítani kell.	szolgálat működik egymást részben átfedő időszakokban.	
21:00	22:00			
22:00	23:00			
23:00	0:00			
0:00	1:00			
1:00	2:00			
2:00	3:00			
3:00	4:00			
4:00	5:00			
5:00	6:00			
6:00	7:00			
7:00	8:00			

Forrás: Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat.

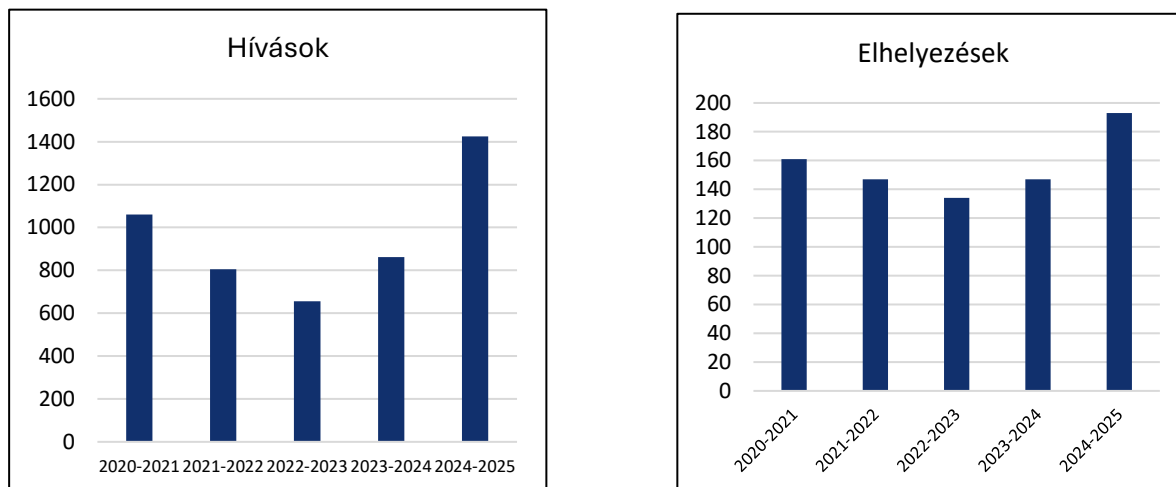
A fedél nélkül élő budapestiek ellátásával, annak koordinálásával kapcsolatban kulcsfontosságú szerepet tölt be az éjjel-nappal elérhető **Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat**, amelyet a Menhely Alapítvány működtet a Máltai Szeretetszolgálat (budai alközpont) közreműködésével. A Diszpécser Szolgálat által a téli krízisidőszak során intézett bejelentésekkel és elhelyezésekkel kapcsolatos adatok – a koronavírusjárvány vélelmezhető hatása mellett – ugyancsak a hajléktalanellátó intézményrendszer fokozott igénybevételét mutatják a legutóbbi időszakban, és ennyiben egybe csengenek az utcai gondozó szolgálatok által regisztrált, illetve – különösen – az éjjeli menedékhelyeket igénybe vevő ügyfelek számának az elmúlt években tapasztalt alakulásával.

13. ábra. A diszpécser szolgálat által intézett hívások és elhelyezések száma a legutóbbi öt krízisidőszakban – pesti oldal és Pest-megye

Forrás: Menhely Alapítvány. A „Hívások” ábrán sötétkéssel jelzett adatok mutatják az összes híváson belül a (nem hajléktalan élethelyzetű) magánszemélyektől érkező bejelentéseket. A 2022-2023. évi krízisidőszak adatai az Ukrajnából elmenekült családokkal kapcsolatos hívásokat is tartalmazzák. Az adatok a budai oldalra vonatkozó adatokkal közvetlenül nem összehasonlíthatók.

14. ábra. A diszpécser szolgálat által bonyolított hívások és elhelyezések száma a legutóbbi öt krízisidőszakban – budai oldal

Forrás: Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Az adatok a pesti oldalra vonatkozó adatokkal

A diszpécser szolgálat ügyfélforgalma a pesti és a budai oldalon egyaránt jelentősen magasabb volt a legutóbbi téli krízisidőszakban, mint az azt megelőző két évben. Az elhelyezések száma szintén növekvő, az elhelyezések bejelentésekhez viszonyított aránya viszont csökkenő tendenciát mutat, ami az elhelyezéssel kapcsolatos nehézségekre utal. A pesti oldal vonatkozásában a Diszpécser Szolgálat egységvezetője a Főpolgármesteri Hivatalban megtartott télzáró szakmai fórumon kifejezetten hangsúlyozta, hogy a legutóbbi krízisidőszakban – a korábbi évekkal szemben – már az éjjeli menedékhelyek telítettsége, vagyis a férőhelyhiány is problémaként jelentkezett.

A hajléktalan élethelyzetű budapestiek jelenlegi ellátását – a Fővárosi Önkormányzat hagyományosan fontos és elsősorban a szálláshelyek működtetésében meghatározó szerepvállalása mellett – több kerületi önkormányzat és számos civil és egyházi szervezet együttes tevékenysége és együttműködése biztosítja. Budapesten a BMSZKI biztosítja a szállásnyújtó intézmények kapacitásainak mintegy felét. Civil és egyházi szervezetek biztosítják a szállásnyújtó intézmények kapacitásainak mintegy felét, valamint a nappali ellátás kapacitásainak több mint 70 százalékát, és az utcai gondozó szolgálatok több mint 80 százalékának a működtetését. A kifejezetten a közterületi hajléktalansággal kapcsolatban felmerülő feladatok ennél is több szervezet közreműködését igénylik.

A Fővárosi Önkormányzat, amellyel, hogy a szállásnyújtó intézmények jelentős, a nappali ellátás és az utcai szociális munka kapacitások kisebbik részének a fenntartója, azáltal is hozzájárul a hajléktalan élethelyzetű budapestiek ellátásához (így azáltal is hatással lehet az ellátás fejlesztésére, alakítására), hogy a **Budapesti Hajléktalanügyi Konzorciumon** keresztül az ellátásban szerepet vállaló civil és egyházi szervezetek számára, a **Fővárosi Szolidaritási Alapon** keresztül pedig a kerületi önkormányzatok és velük együttműködő civil szervezetek számára biztosít forrásokat a lakhatási válsághelyzetek kezelésére, ideértve a közterületi hajléktalanság csökkentésére irányuló programokat is. A Fővárosi Önkormányzat szintén jelentős szerepet vállal az érintett szereplők és szervezetek közötti konzultációk és együttműködések elősegítésében.

A téli (és olykor a nyári) krízisidőszakokkal kapcsolatos életvédelmi feladatok ellátásában, és ezen belül a kihűléses halálesetek megelőzésében (illetve a extrém hőség kockázatainak a csökkentésében a Budapesti Rendőr-főkapitányság és az Országos Mentőszolgálat mellett – a kapcsolódó együttműködési megállapodásokban lefektetett eljárásrendek szerint – a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság¹² és a Budapesti Közlekedési Központ¹³ is fontos szerepet vállal, és (kerületenként eltérő módon és mértékben) általában a kerületi önkormányzati közterület-felügyeletek is részt vesznek benne.

Mivel az életvédelmi feladatokban szerepet vállaló szervezetek közötti együttműködésekkel kapcsolatban a Főpolgármesteri Hivatal korábbi felmérésében az utcai gondo­zó szolgálatok elsősorban a mentőszolgá­lattal való együttműködés tekintetében jeleztek problémákat, a Fővárosi Önkormányzat kezdeményezésére, a BMSZKI egészségügyi munkatársainak a szakmai iránymutatása mellett elkészült, és a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat (Menhely Alapítvány) és az Országos Mentőszolgálat vezetői által 2024-ben jóváhagyásra került a két szolgáltatás kompetenciának a lehatárolására szolgáló útmutató.

A téli hidegnek (és a hirtelen lehűléseknek) a fedél nélkül élők egészségére és életére gyakorolt súlyos kockázatai mellett – a globális klímaváltozással együtt járó felmelegedésre és az egyre gyakoribb hóhullámokra tekintettel – a nyári hőség is feladatot ad a hajléktalanságban élő budapestiek védelmével kapcsolatban.¹⁴ Az intézkedési terv ezért kitér a nappali ellátásban és szálláshelyeken elérhető klimatizált helyiségek biztosítására is.

7. A KÖZTERÜLETI HAJLÉKTALANSÁG CSÖKKENTÉSÉNEK AKADÁLYAI

7.1. A hajléktalanság újratermelődése és összefüggései

A hajléktalanság egy adott időszakban akkor csökken, ha a hajléktalanságból kilépő személyek száma meghaladja az ugyanabban az időszakban hajléktalanná vált személyek számát, és ugyanez igaz a közterületi hajléktalanságra is.

A közterületi hajléktalanság a valóságban nem tisztán elkülöníthető a hajléktalanság egyéb formáitól. Vannak ugyan olyan fedél nélküli budapestiek, akik tartósan és anélkül élnek utcán, hogy igénybe vennék a szállásnyújtó intézmények szolgáltatásait, a fedél nélkül élők

¹² A FÖRI a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat­tal, a BKK-val és a kerületi önkormányzati közterület-felügyeletekkel együttműködve gondoskodik a téli krízisidőszakban a rászoruló fedél nélkül élő budapestiek védelméről: teával, takaróval és információkkal segítik a fedél nélkül élő embereket, valamint – a Menhely Alapítvány és a FÖRI közötti együttműködési megállapodás szerint – értesítik a Diszpécser Szolgálatot, ha az utcai szociális munkások, illetve a krízisautó közreműködését igénylő helyzettel találkoznak.

¹³ A BKK és a Menhely Alapítvány között kialakított együttműködés az időjárás és a közösségi közlekedés működtetése során észlelt fedél nélküli személy állapota függvényében határozza meg a szükséges intézkedéseket a kihűléses halálesetek megelőzése, és az indokolt szociális segítség biztosítása érdekében.

¹⁴ Ld. Carvalheiro, R. (2025) Heatwaves. The Impact on People Experiencing Homelessness. FEANTSA Policy Brief. June 2025.

összességében mégsem alkotják a hajléktalan élethelyzetű budapestiek különálló alcsoportját, amint azt az éjjeli menedékhelyek igénybevételének a jelentős szezonális ingadozása, valamint az is mutat, hogy az egy adott éjszaka fedél nélkül éjszakázó személyek jelentős része egy éven belül aludt szálláshelyen is.

A közterületi hajléktalanság és általában a hajléktalanság összefüggése abból is következik, hogy továbbra is érvényesek azok az először a 2000-es évek elején közölt – az *Otthon, mindenkinek* stratégia által is hivatkozott – kutatási eredmények, amelyek a hajléktalanellátás tényleges működésével kapcsolatban arra az ellentmondásra hívták fel a figyelmet, hogy a szállások kapacitásait jelentős részben a „lakástalanok, lakásvesztők” elhelyezése köti le, amelyekre emiatt a fedél nélkül élők nem jutnak be. A kapacitások, és különösen a magasabb színvonalú szálláshelyek kapacitások jelentős része „felülről” (a lakhatásukat elvesztő személyekkel) vagy „oldalról” (valamilyen egyéb szálláshelyüket elvesztő személyekkel) töltődik fel, azok az otthon és az utca közötti „puffer” szerepét töltik be, miközben az utcán alvó hajléktalan emberek szükségleteihez nem igazodnak.¹⁵

A közterületi hajléktalanság tartós és jelentős csökkentése mindezek miatt nehezen valósítható meg magának a hajléktalanság csökkentése, valamint általában a hajléktalanság újratermelődését meghatározó – a Fővárosi Önkormányzat mozgásterén azonban számos tekintetben túlmutató – társadalmi problémák csökkentése nélkül. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy ne volna szükség a fedél nélkül élők számára hozzáférhető szolgáltatások és lehetőségek fejlesztésére, átalakítására és bővítésére, azt azonban jelenti, hogy a közterületi hajléktalanság csökkentéséhez a hajléktalanságból való kilépésre (a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés bővítésére) irányuló erőfeszítésekre is szükség van.

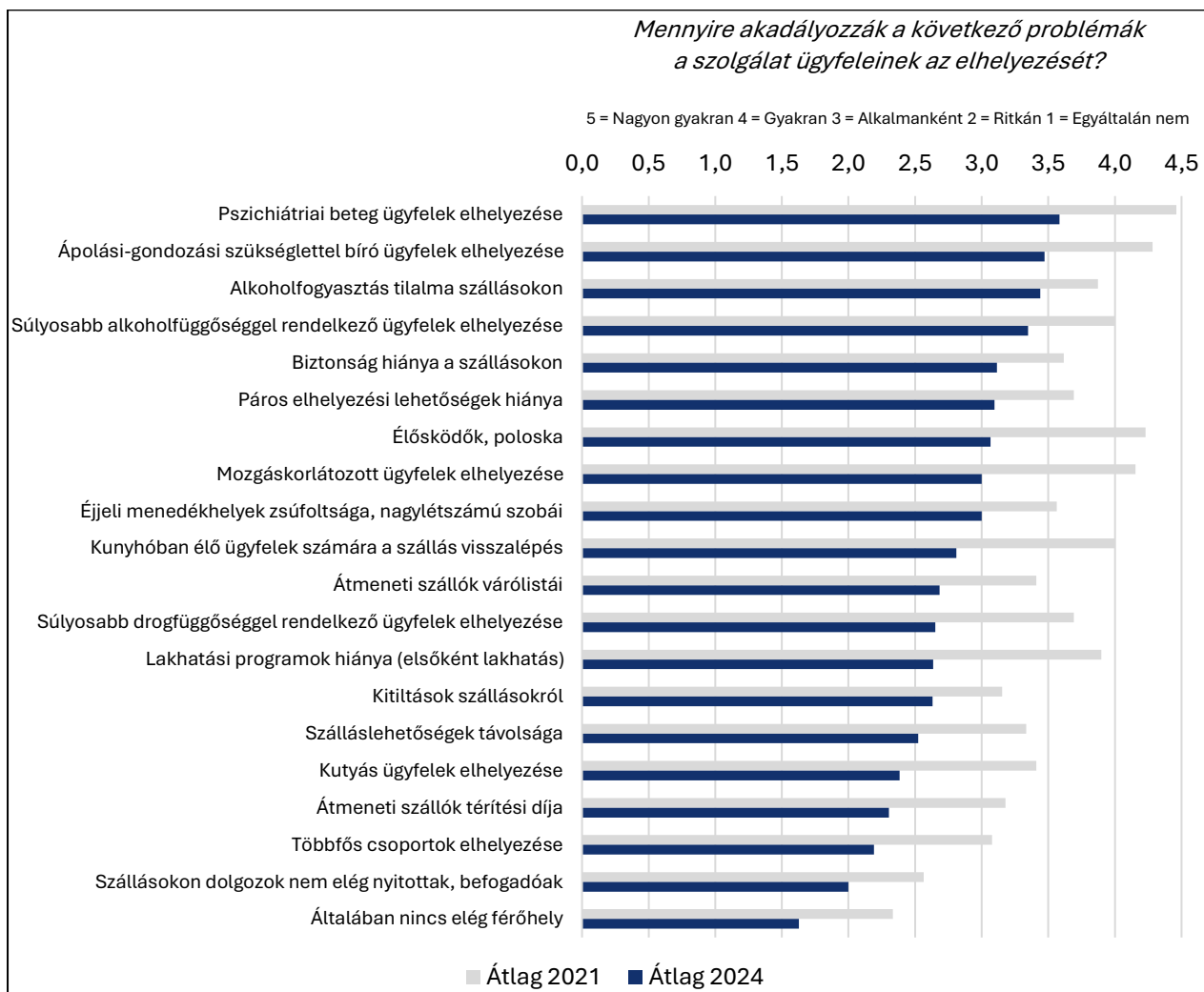
7.2. A szálláshelyek minősége és hozzáférhetősége

Azt, hogy valaki hajléktalan élethelyzetben van-e, alapvetően a lakhatáshoz való hozzáférése, illetve annak hiánya határozza meg. Ezen, vagyis a hajléktalan élethelyzeten belül azonban egyéb tényezők határozzák meg, hogy valaki közterületen vagy pedig valamilyen szállásnyújtó intézményben él. Ezt a hajléktalan élethelyzetű személy szállás igénybevételével kapcsolatos tényleges lehetőségei, illetve – általában ennek függvényében – az érintett *döntése* határozza meg.

Az utcai gondozó szolgálatok tapasztalatai szerint – amint azt a következő oldalon közölt ábra összefoglalja – a férőhelyek *mennyiségi* hiánya Budapesten az elmúlt években ritkán akadályozta az ügyfelek elhelyezését, ezt ugyanakkor számos, a szálláshelyek *jellegével, minőségével* és azzal kapcsolatos probléma akadályozza, hogy azok mennyire illeszkednek a *fedél nélkül élő személyek tényleges szükségleteihez*. A fedél nélkül élő budapestiek többsége nem *általában* utasítja el a szálláshelyek igénybevételét, hanem a számára hozzáférhető szálláshelyeket ítéli úgy meg, hogy azok igénybevétele *összességében* nem jelentene előrelépést számára a fedél nélküli élethelyzethez képest – vagy valamilyen olyan jellemzővel, sérülékenységgel bír, ami akadályozza vagy ellehetetleníti, hogy egy szálláshely fogadja vagy a szálláshely szolgáltatásait tartósan igénybe tudja venni.

¹⁵ Győri Péter és tsai: Tíz év után. Gyorsjelentés a fővárosi hajléktalanokról - 1999. Esély, 2000., 11(1): 62-96.

15. ábra. Az utcai gondozó szolgálatok által jelzett akadályai az ellátási területükön élő ügyfelek elhelyezésének (az akadályok átlagos jelzett gyakorisága szerint), 2021 és 2024.

Forrás: FPH adatgyűjtés a budapesti utcai gondozó szolgálatok körében.

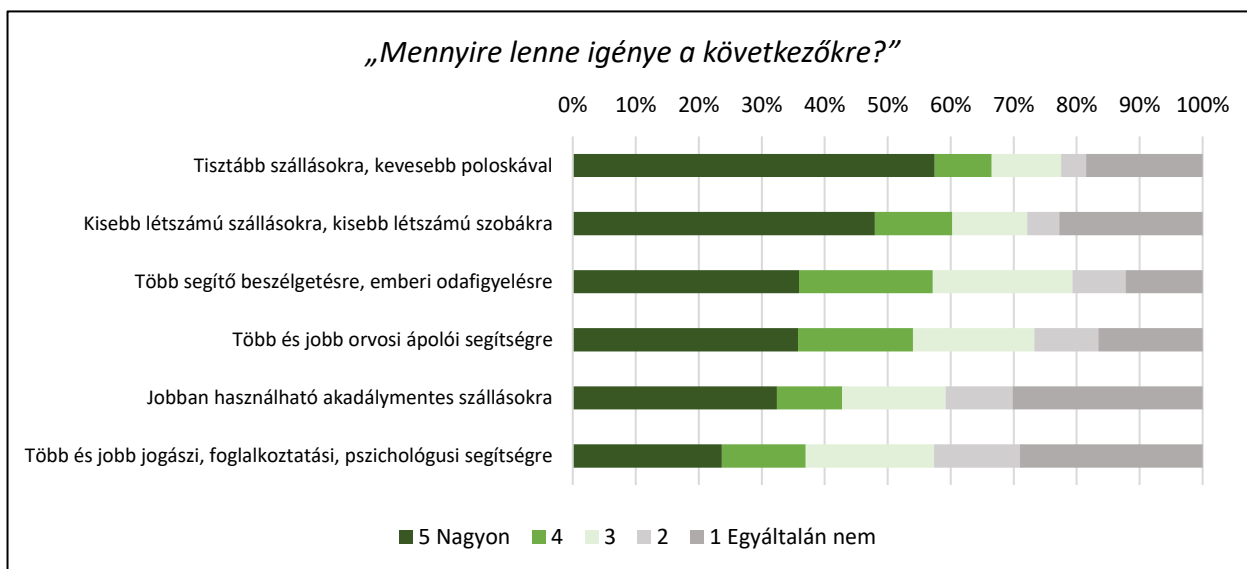
A szálláshelyek igénybevétele szempontjából kiemelkedő jelentőségű a fedél nélkül élő budapestiek számára leginkább hozzáférhető szálláshelyek *tömegessége* és *zsúfoltsága*, amennyiben ez számos egyéb, a fedél nélkül élő budapestiek elhelyezésének az utcai gondozó szolgálatok által jelzett gyakori akadályával összefügg, ideértve a biztonság hiányát, az ágyi poloskával való fertőzöttséget, illetve a párok együttes elhelyezésének a korlátait. A *tömegesség* és *zsúfoltság* a valamilyen okból (például pszichiátriai vagy addiktológiai probléma miatt) sérülékeny emberek ellátását is hátráltatja.

A fedél nélkül élő ügyfelek elhelyezésével kapcsolatos legáltalánosabb – *legtöbbséket érintő* – problémák ugyanakkor nem feltétlenül ugyanazok, mint amelyek egyes esetekben a *legsúlyosabb* problémaként jelentkeznek. Az utcai gondozó szolgálatok által jelzett akadályok közül (mindkét vizsgált évben) kiemelten súlyos problémaként jelentkezik a pszichiátriai beteg ügyfelek elhelyezésének, és gyakori problémaként jelentkezik a mozgáskorlátozott ügyfelek elhelyezésének a nehézsége (vagyis az akadálymentes férőhelyek szűkös kapacitása). Ezek valóban fontos problémák, ugyanakkor a közterületi

hajléktalanság kiterjedésének csak aránylag kis részét magyarázhatják, amennyiben az utcai gondozó szolgálatok saját 2022. és 2025. évi adatközlésében – a halmozódok kiszűrése nélkül – mindösszesen 41 (2022), illetve 24 (2025) kerekesszékkal közlekedő ügyfél szerepelt (ami a „rendszeres ellátásban részesített” ügyfelek 2 és 1 százalékának felelt meg; az egyes ellátási területekre számolt mediánérték 1 fő volt). Az utcai szociális munkások (laikus) megítélése szerint súlyos pszichiátriai problémával – a halmozódok kiszűrése nélkül – mindösszesen 253 (2022) és 254 (2025) ügyfelük rendelkezett (ami mindkét évben a „rendszeres ellátásban részesített ügyfelek 15 százalékának felelt meg, az egyes ellátási területekre számolt mediánérték pedig 5 fő volt).¹⁶

A szálláshelyek jelentős részének a tömegességével, zsúfoltságával, általános állapotával kapcsolatos – a közterületi hajléktalanság csökkentését akadályozó – problémákra hívják fel a figyelmet az azzal kapcsolatos kutatási adatok, hogy a fedél nélkül élő budapestieknek a saját megítélésük szerint mire (milyen szolgáltatásra, segítségre) volna leginkább szükségük.

16. ábra. A közterületen elért hajléktalan válaszadók szolgáltatásokkal kapcsolatos igényei, 2020.

Forrás: Február Harmadika Munkacsoport (Menhely Alapítvány) 2020. évi kutatásának budapesti adatai.

A Február Harmadika Munkacsoport néhány évvel ezelőtti felmérésének az adatai alapján *elsősorban* „tisztább szállásokra, kevesebb poloskával”, valamint „kisebb létszámú szállásokra, kisebb létszámú szobákra”.

A párok, illetve a közterületen együtt élő (gyakran egymást segítő, egymásra vigyázó, az erőforrásaikat gyakran megosztó) társaságok elhelyezésével kapcsolatos problémák jelentőségére utal, hogy a 2024 októberi közterületi számlálás során Budapest belső

¹⁶ Részben az ügyfélkörben jelentkező pszichiátriai problémákra, részben a pszichiátriai ellátás hiányosságaira reagálva a BMSZKI évek óta három telephelyen – a Váci úti éjjeli menedékhelyen, valamint a Kálvária téri és a Táblás utcai átmeneti szálláson – működtet kifejezetten pszichiátriai érintettségű hajléktalan emberek számára szálláshelyeket.

Részletesebben ld. az intézmények 2024. évi szakmai beszámolóját:

<https://www.bmszki.hu/hu/rolunk/intezmenyi-beszamolok/2024-evi-intezmenyi-beszamolok>

városrészeiben észlelt emberek mintegy 40 százaléka nem egyedül, hanem párban (21%) vagy csoportban (20%) volt. A hajléktalan élethelyzetű emberek alvóhely-választásával kapcsolatos döntéseiben – nem budapesti, hanem országos adatok alapján – általában az elérhető szolgáltatások, illetve a szálláshely megfizethetősége és elérhetősége tűnik a legfontosabb szempontoknak. Kifejezetten a fedél nélkül éjszakázók körében – a korábbiakkal összhangban – ugyanakkor fontos szerepet játszik a társas kapcsolatok fenntartásának az igénye.

5. táblázat: A hajléktalan élethelyzetű válaszadók szempontjai az alvóhelyük megválasztásával kapcsolatban: az egyes válasz-csoportokba tartozó szavak előfordulásának a gyakorisága a kérdés helye szerint. Országos adatok, 2022.

	Átmeneti szállás	Éjjeli menedék- hely	Egyéb szállás	Közterület	Együtt
Szolgáltatások	190	209	158	30	151
Olcsó, közel van	188	121	93	97	134
Szabadság, lehetőség, önállóság	135	104	76	187	133
Biztonság	148	117	130	53	112
Fűtés, meleg, nem az utcán alvás	105	163	47	78	109
Rend és nyugalom	101	85	115	140	108
Fedél, lakhatás	120	52	76	40	74
Társaság	47	78	22	123	73
Kényszer, nincs más	90	84	29	19	72
Ellátás, gondozás	45	37	132	16	44
Étel, étkezés	34	54	28	7	32

Forrás: Győri P. (2023) Mondd, hogy vagy így? (Like a Rolling Stone) Hajléktalan emberek rövid válaszai alvóhelyükről. Párbeszéd, 10. évf., 1. szám. A táblázat a „Mik az előnyei az Ön számára ennek a helynek, ahol most tartózkodik (miért ezt a helyet választotta)?” és a „Mi alapján választja azt a helyet, ahol éjszakázni fog?” kérdésekre adott (szabad) válaszokban előforduló kifejezések csoportjainak a gyakoriságát közli.

A közterületi hajléktalanságnak a szálláshelyek tömegességével, túlzsúfoltságával és az ebből következő problémákkal való szoros összefüggését mutatja, hogy a fedél nélkül élők esetében kiemelkedően fontos az önállóság, valamint – elsőre talán meglepő módon – a rend és nyugalom igénye az alvóhelyük megválasztásával kapcsolatban.

A közterületi hajléktalanság csökkentéséhez tehát azért is a fedél nélkül élő budapestiek számára hozzáférhető szálláshelyek minőségének a fejlesztésére van szükség, mert ennek hiányában az érintettek egy része a szálláshelyeket a saját szempontjából még a közterületi hajléktalanságnál is rosszabb opciónak fogja – továbbra is – megítélni; az érintettek egy részének a megfelelő ellátása, a különböző sérülékenységek miatt pedig nem – továbbra sem – lesz megoldható a zsúfolt éjjeli menedékhelyeken.

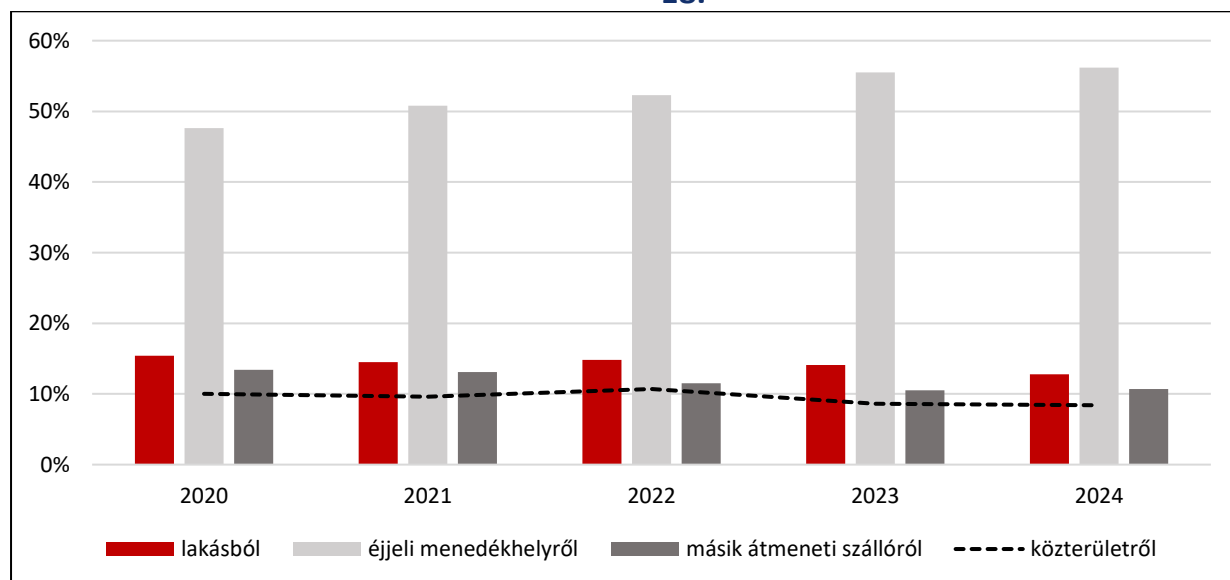
A fedél nélkül élő budapestiek számára hozzáférhető szálláshelyek minőségének a fejlesztése egyaránt jelentheti *a már most is hozzáférhető szálláshelyek minőségének a*

javítását, valamint a fedél nélkül élő budapestiek hozzáféréseinek a bővítését a már most is magasabb színvonalú (kevésbé tömeges, kevésbé zsúfolt, a magánszféra elvárható minimumát legalább részben biztosító) szálláshelyekhez.

A fővárosi önkormányzati fenntartásban működő, az éjjeli menedékhelyeknél tipikusan magasabb színvonalú ellátási körülményeket biztosító átmeneti szállások lakói átlagosan annak ellenére is aránylag csekély mértékben érkeztek *közvetlenül* fedél nélküli élethelyzetből, hogy az átmeneti szállások felvételi szabályai kifejezetten elsőbbséget, és az első időszakban általános térítési díj mentességet biztosítanak a számukra, a téli krízisidőszakban pedig külön program működik kifejezetten az utcai gondozó szolgálatok ügyfeleinek egyes átmeneti szállókra való soron kívüli, azonnali elhelyezésének az elősegítése érdekében.

17. ábra. A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő átmeneti szállások ügyfelei a bekerülést megelőző helyzetük szerint, 2020-2024.

18.

Forrás: BMSZKI. Breitner Péter 2024. évi összefoglalója a BMSZKI szakmai munkájáról. Az adatok a személyes szociális munkában részesülő ügyfelekre vonatkoznak.

A legnagyobb arányban éjjeli menedékhelyekről érkeznek az átmeneti szállásokba (amit a BMSZKI vonatkozó eljárásrendje kifejezetten ösztönöz is; a korábban fedél nélkül élők jelentős része az éjjeli menedékhelyek közbeiktatásával fér hozzá az átmeneti szállásokhoz). A szálláshelyekhez való hozzáféréseknek ez a – nem fővárosi önkormányzati fenntartású szálláshelyekre is jellemző – lépcsőzetes mintázata a fedél nélkül élők szempontjából ahhoz vezet, hogy a jobb minőségű szálláshelyekhez gyakran (legfeljebb) csak azt követően férhetnek hozzá, hogy igénybe veszik azokat az alacsonyabb minőségű éjjeli menedékhelyeket, amelyeket viszont sokan – a túlzsúfoltság, a biztonság és a biztonságérzet hiánya, az ágyipoloska-fertőzöttség, a társas kapcsolataikhoz vagy társallatukhoz való ragaszkodás, illetve az autonómiájuknak a házirendhez és más ügyfelekhez való kényszerű alkalmazkodás miatt megélt csorbítása miatt még a fedél nélküliségnél is rosszabb megoldásnak élik meg.

A Budapesten működő átmeneti szállásokon élők mindösszesen 17 százaléka válaszolta azt 2022 februárjában, hogy előfordult vele a kérdezést megelőző év során, hogy több, mint egy

héten át közterületen aludt.¹⁷

A budapesti ellátórendszer szempontjából pedig mindez hozzájárul ahhoz a – szükségletek, a méltányosság, illetve a rendelkezésre álló erőforrások hatékony allokációja szempontjából egyaránt nemkívánatos – kimenethez, hogy az általában magasabb színvonalú ellátási körülményeket biztosító átmeneti szállásokat nagyobb arányban férnek hozzá a *viszonylag* jobb helyzetben lévő hajléktalan élethelyzetű emberek, a helyzetük és sérülékenységük alapján pedig leginkább segítségre és ellátásra szoruló hajléktalan élethelyzetű emberek egy része pedig tartósan fedél nélküli élethelyzetbe kényszerül, vagy tartósan a közterületi hajléktalanság és a legalacsonyabb színvonalú éjjeli menedékhelyek között kényszerül élni az életét.

7.3. A hajléktalanságból való kilépés akadályai

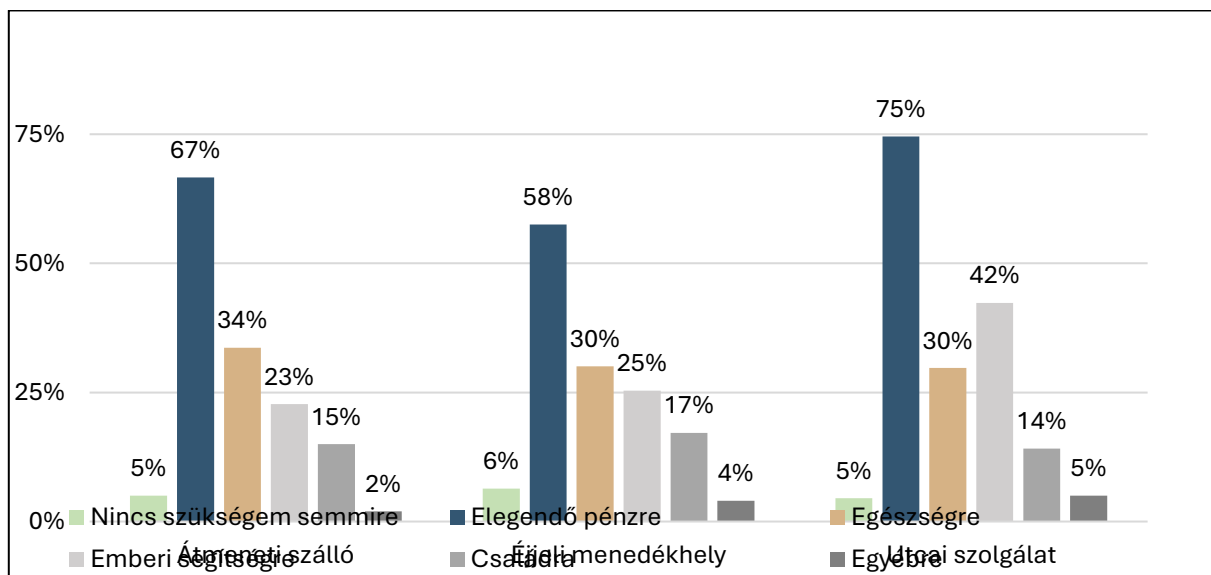
A hajléktalanság oka a lakhatás hiánya, a hajléktalanság megoldása ezért a lakhatás (nem pedig egy éjjeli menedékhelyen vagy átmeneti szálláson elérhető férőhely) biztosítása. Tekintettel azonban arra a sokrétű ártalomra, amelyet a közterületi hajléktalanság az érintettek egészségére, méltóságára, biztonságára, és másrészt a kiszolgáltatottságukra, kirekesztettségükre nézve jelent, a fedél nélküli élethelyzethez képest a méltó körülményeket biztosító szállásokhoz való hozzáférést is fontos közpolitikai célnak indokolt tekinteni.

A fedél nélkül élő emberek egy része esetében valójában a lakhatáshoz való hozzáférés közvetlen biztosítására volna szükség, a hajléktalanságból való kilépés akadályai azonban ezen túl is szorosan összefüggnek a közterületi hajléktalanság csökkentésének a lehetőségével. A hajléktalan élethelyzetű embereknek – a saját megítélésük szerint is – elsősorban pénzre, vagyis arra volna szükségük a hajléktalanságból való kilépéshez, hogy elegendő jövedelmük legyen a lakhatás költségeinek a megfizetésére, vagy pedig arra, hogy a piaci ár alatt, számukra megfizethető lakbér-szinten bérelhessenek lakást.

¹⁷ Február Harmadika Munkacsoport (Menhely Alapítvány) 2022. évi kérdőíves felmérésének az adatai.

19. ábra. A megfelelő lakáskörülményekhez elérésének az előfeltételei a hajléktalan élethelyzetű budapesti válaszadók szerint, 2024 októbere

Forrás: Dr. Győri Péter „Tájékoztató a hajléktalan emberek 2024 októberi kérdőíves adatfelvételének néhány eredményéről” c. előadása (Emberi Erőforrások Bizottsága, 2025.04.14).

A közterületi hajléktalanság csökkentéséhez vagy a szálláshelyeken rendelkezésre álló férőhelyek bővítésére, vagy pedig – és az *Otthon, mindenkinek* stratégiában kijelölt célokból egyértelműen ez következik – a hajléktalanná válás megelőzésének a megerősítése mellett alapvetően annak biztosítására van szükség, hogy a jelenleg a szálláshelyeken élő budapestiek a korábbiaknál jóval nagyobb arányban kapjanak megfelelő segítséget a hajléktalanságból való kilépéshez, vagyis elsősorban: hozzáférést a megfizethető lakhatáshoz. A jelenleg a szálláshelyeken (különösen az átmeneti szállásokon és az azokhoz hasonló funkciójú „munkásszállásokon”) élő budapestiek számára hozzáférhető megfizethető lakhatási lehetőségek bővítésével felszabaduló férőhelyekkel jelentősen mértékben elősegíthető volna a fedél nélkül élő budapestiek magasabb színvonalú szálláshelyekhez való hozzáférése is.

A lakhatáshoz való hozzáférés általános érvényű jelentősége mellett, a nemzetközi kutatási eredmények egybehangzóak abban, hogy a tartósan hajléktalan élethelyzetben lévő, súlyos pszichiátriai betegséggel (és emellett gyakran függőségi problémával) rendelkező emberek hajléktalansága legeredményesebben az *elsőként lakhatás* módszertan alkalmazásával szüntethető meg. A módszertan a hajléktalan élethelyzetű emberek csoportján belül ennek a kiemelten sérülékeny célcsoportnak biztosít – azonnali és lényegében feltételek nélküli – hozzáférést a megfizethető önálló lakhatáshoz, és a lakhatás megfizethetőségét, valamint az alapvetően önkéntes, de intenzív szolgáltatásokat (elsősorban asszertív közösségi pszichiátriai ellátást) hosszú távon, időbeli korlát nélkül biztosítja a program hajléktalanságból kilépő résztvevői számára. A kiemelkedően magas színvonalú kutatási eredmények szerint a módszer alkalmazásával olyan hajléktalan élethelyzetben lévő emberek hajléktalansága is rövid idő alatt – és az esetek nagy többségében: tartósan – megszüntethető, akiknek általában nem volt hozzáférésük a hajléktalanságból való kilépésre egyébként módot adó lakhatási lehetőségekhez, gyakran a magasabb színvonalú

szálláshelyekhez sem, és ezért – a számukra akár a hajléktalanságuk, akár a pszichoszociális fogyatékoságuk miatt biztosított ellátások, és az azokra fordított, adott esetben jelentős közkiadások ellenére is – hosszú ideig hajléktalanságban, illetve fedél nélkül kényszerültek élni.

A hajléktalan élethelyzetű emberek ezen kiemelten sérülékeny kisebbsége számára az *elsőként lakhatás* módszertan szerint biztosított lakhatási program költségesebb és nehezebben megvalósítható, mint egy a hajléktalanságból való kilépést általában támogató lakhatási program – az előbbi hiánya azonban szintén jelentős akadálya a közterületi hajléktalanság csökkentésének.

8. INTÉZKEDÉSEK

A fejezet – az *Otthon, mindenkinek* stratégiában és az ahhoz kapcsolódó éves cselekvés tervben foglalt feladatok, illetve a stratégiában a kerületi önkormányzatok és a központi kormányzat számára megfogalmazott javaslatok, valamint a Befogadó BMSZKI programban foglaltak tételes ismételése nélkül – azokat az intézkedéseket tartalmazza, amelyek konkrét feladatot jelentenek a Fővárosi Önkormányzat számára a **legközelebbi téli krízisidőszak**, illetve a **2026 végéig tartó időszak** vonatkozásában.

8.0. Adatok, tényekre alapozott közpolitika-alkotás

a) A közterületi hajléktalanság kiterjedésének a nyomon követhetősége érdekében a Fővárosi Önkormányzat közreműködik a külső városrészekben 2025 októberében egy nemzetközi együttműködés keretei között megvalósuló **közterületi felmérésben**.

b) A Fővárosi Önkormányzat folytatja egy, a közterületi hajléktalanság kiterjedésének (illetve a kiemelten sérülékeny fedél nélkül élő személyek prioritizált ellátásának) a folyamatos nyomon követésére alkalmas **integrált adatbázis** bevezetésének a Diszpécser Szolgálat közreműködésével történő előkészítését annak érdekében, hogy annak alkalmazásával kapcsolatban a jövő év során konkrét megkereséssel élhessen a Budapesten utcai szociális munkát biztosító szervezetek felé.

8.1. Téli krízisellátás

a) A Fővárosi Önkormányzat – az éjjeli menedékhelyek legutóbbi téli krízisidőszakra jellemző magas kihasználtságára – gondoskodik elegendő számú **átmeneti krízisférőhely** rendelkezésre állásáról, amelyek egy részét a krízisidőszak kezdetével biztosítja, egy részét pedig előkészíti úgy, hogy azok indokolt esetben rövid idő alatt bevonhatóak legyenek.

b) A Fővárosi Önkormányzat elősegíti (és a Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium közreműködésével lehetőség szerint támogatja) hogy egyes nappali melegedőkben a korábbi évek kapacitásain felül **átmeneti éjszakai krízisférőhelyek** működjenek.

c) A Fővárosi Önkormányzat legkésőbb 2026-ban egy **jól megközelíthető nappali melegedő éjszakai nyitvatartásával** biztosítja a nappali ellátás keretei között nyújtott alapvető szolgáltatások – melegedés,

A téli krízisellátásnak idén is fontos eleme az **életmentő pont**, amit a BMSZKI a Józsefvárosi Önkormányzat támogatásával működtet 25 férőhelyen annak érdekében, hogy szállást biztosítson azoknak a fedél nélkül élő embereknek, akik elhelyezése a budapesti éjjeli menedékhelyeken bármilyen okból nem volt megoldható. A szálláshely akadálymentes (kerekeszékkel közlekedő ügyfelek számára is hozzáférhető) férőhelyeket is biztosít.

A tavalyi télen az utcai szociális munkások (elsősorban a krízisautó) összesen 295 alkalommal szállított ügyfelet a szálláshelyre, ahol átlagosan 15 fő, összesen 226 különböző hajléktalan ember töltött el legalább egy éjszakát.

zuhanyzás, mosás stb. éjszakai hozzáférhetőségét.

8.2. Szálláshelyek fejlesztése

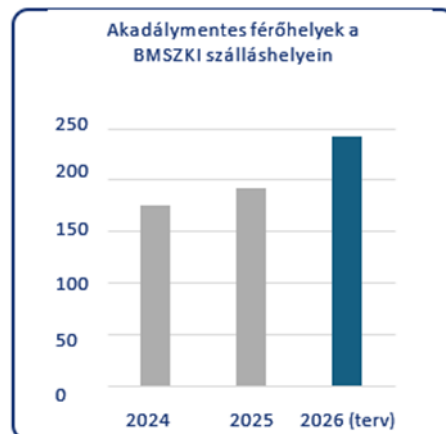
a) A Fővárosi Önkormányzat folytatja az akadálymentes férőhelyek számának a fokozatos növelését, és ennek keretei között legkésőbb 2026 év végéig gondoskodik a Könyves Kálmán kőrúti éjjeli menedékhelyen további legalább 50 **új akadálymentes férőhely** kialakításáról, ami az ún. lábadozó típusú férőhelyek további bővítését is lehetővé teszi.

b) A Fővárosi Önkormányzat már az idei téli krízisidőszakra min. 40 fő kapacitással bővíti a **páros elhelyezési lehetőségeket** kifejezetten a fedél nélkül élők számára.

c) A Fővárosi Önkormányzat egy éven belül biztosítja, hogy **minden** saját fenntartású „nappali melegedőjében” és szálláshelyén folyamatosan biztosítottak legyenek azok a **minimumkövetelmények** (pl. zárható wc-fülkék, eltakarható zuhanyfülkék, szappanadagolók), amelyek biztosítása nem jár nagyobb beruházási igénnyel, ugyanakkor fontosak a szolgáltatás igénybe vevői méltósága szempontjából.

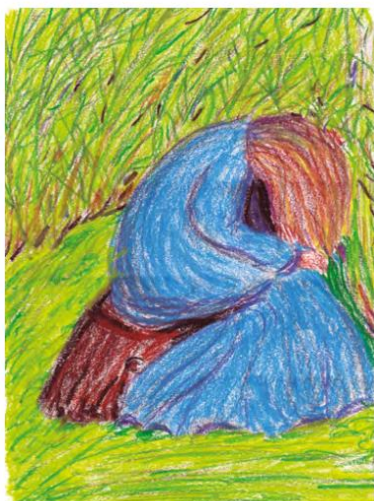
d) A Fővárosi Önkormányzat még az idei évben előkészíti egy a Bánya utcai telephelyen működő **alacsony küszöbű, ártalomcsökkentő szemlélettel működtetett, szálláshoz hasonló új szolgáltatás** megnyitását, min. 30 férőhely kapacitással.

e) A Fővárosi Önkormányzat 2026-ig megvalósítja **legalább egy szálláshely átfogó felújítását** (ami a poloskafertőztetés enyhítését is jelentős mértékben elősegíti) és olyan **átalakítását**, amely (az Alföldi utcai átmeneti szállás átalakításához hasonlóan) legalább az infrastrukturális adottságok keretein belül enyhíti a zsúfoltságot, és több személyes teret biztosít a szálláshelyek igénybe vevői számára.

A BMSZKI **Bánya utcai speciális szálláshelye** kifejezetten korábban tartósan fedél nélkül élő ügyfelek számára biztosít szállást, napi 3x étkezést, és ápolási-gondozási kapacitásokat is. A hiánypótló szolgáltatás tiltás helyett ártalomcsökkentő szemlélettel kezeli az alkohol fogyasztását. Az ügyfelek mintegy fele 2 éve vagy annál régebb óta élt korábban fedél nélkül.

A BMSZKI **Alföldi utcai átmeneti szállásának** idén befejezett átalakítása jelentősen enyhítette a szálláshely zsúfoltságát. A legnagyobb létszámú szobák konyhai és közösségi funkciókat kaptak, több 2 ágyas elhelyezést biztosító új lakosztoba is kialakításra került párok számára, és kikerültek a szállásról az emeletes ágyak. A névleges férőhely-kapacitások így csökkentek, a főváros egyik első (eredetileg 1888-ban megnyitott) szálláshelye ugyanakkor közelebb került a méltó ellátási körülmények biztosításához

Ho.Csi.: Zöld remény, 2023. szeptember, első díj

8.3. Hozzáférés bővítése – sérülékenység szerinti célzás

a) A szálláshelyek fejlesztése és a hozzáférés bővítése szempontjából egyaránt fontos

Befogadó BMSZKI program¹⁸ ütemezett megvalósítása.

b) A Fővárosi Önkormányzat együttműködést kezdeményez a Diszpécser Szolgálat valamint az utcai szociális munkát, illetve szállást nyújtó intézményt fenntartó szervezetek között a **leginkább sérülékeny fedél nélkül élő budapestiek** fokozatosan bővített körének **összehangolt ellátása és soron kívüli megfelelő elhelyezése** érdekében (elsőként a pesti oldal belső részére kiterjedően), és ezáltal biztosítja, hogy pl. az idős korra, fogyatékosra, illetve mozgáskorlátozottságra tekintettel a fedél nélküli élethelyzet okán fokozott veszélynek kitett személyek száma jelentősen és nyomon követhetően csökkenthető legyen.

c) A Fővárosi Önkormányzat a saját fenntartású (BMSZKI által működtetett) átmeneti szállásai esetében továbbra is működteti a **fedél nélküli élethelyzetben lévő hajléktalan budapestiek soron kívüli felvételének** a gyakorlatát, valamint az utcai gondozó szolgálatok és a Diszpécser Szolgálat közreműködésével történő közvetlen elhelyezést biztosító „Befogadó átmeneti szállások” programot.

d) A Fővárosi Önkormányzat a **térítési díj szabályozás** és annak alkalmazása felülvizsgálatával elősegíti, hogy a jövedelemhiány ne akadályozza a fedél nélkül élő budapestiek jobb minőségű szállásokhoz való hozzáférését.

e) A Fővárosi Önkormányzat legkésőbb még idén véglegesíti és bevezeti az átmeneti szálláshelyekre való bekerülés rendjéhez illeszkedő, a **hajléktalanná válás megelőzését célzó protokollt**, és – a Fővárosi Lakhatási Iroda közreműködésével – szolgáltatásokkal és támogatásokkal nyújt segítséget (és monitorozza annak eredményességét) a nem szűk értelemben vett hajléktalan élethelyzetből érkező jelentkezők számára a bentlakásos szociális intézményi ellátás elkerülése érdekében.

f) Az **utcai szociális munkához** való hozzáférés (a szolgáltatás időbeli és térbeli lefedettsége) további bővítése érdekében a Fővárosi Önkormányzat közreműködik a Diszpécser Szolgálat és az utcai gondozó szolgálatok közötti konzultációkban.

g) A BMSZKI által idén elindított, a közterületen élő vagy onnan szállóra költözött **pszichiátriai beteg hajléktalan emberek ellátását** (és a szociális szakemberek kapcsolódó képzését) célzó „P-Mobil” program fejlesztése és fokozatos kibővítése annak érdekében, hogy a szolgáltatás további ellátási területeken is hozzáférhető legyen.

A **Befogadó átmeneti szállások** program célja, hogy a fedél nélkül élő budapestiek – az utcai gondozó szolgálatok és a Diszpécser Szolgálat közreműködésével – a téli krízisidőszakban lényegében azonnal hozzáférjenek egyes magasabb színvonalú átmeneti szállásokhoz, és ezen belül egy ágyas és páros elhelyezési lehetőségekhez is. Tavaly télen összesen 25 fedél nélkül élő budapesti elhelyezését sikerült így megoldani, a legtöbb ügyfél elhelyezését a krízisautó kezdeményezte.

Az Ébredések Alapítvány közreműködésével elindított **„P-Mobil” program** a pszichiátriai problémák hatékonyabb kezelését célozza az utcai gondozó szolgálat és négy éjjeli menedékhely ügyfelei körében, könnyen hozzáférhető szolgáltatások biztosításával, pszichiáter, pszichológus és tapasztalati szakértő kollégák bevonásával.

¹⁸ *Befogadó BMSZKI program a fővárosban közterületen élők, éjszakázók számának csökkentése érdekében.* Aktualizált változat. 2024. november 30.

Ld.: <https://www.bmszki.hu/hu/tudastar/befogado-bmszki-program>

8.4. Hajléktalanságból való kilépés támogatása

a) A Fővárosi Önkormányzat még idén elindít egy lakbér-támogatási programot, amely a rendszeres jövedelemmel rendelkező hajléktalan budapestiek számára **rendszeres és tartós lakbér-támogatást** biztosít a hajléktalanságból való kilépés és a lakhatás megőrzése elősegítése érdekében.

b) A Fővárosi Önkormányzat fenntartja azt a példamutató gyakorlatot, hogy a fővárosi **önkormányzati tulajdonú lakásgazdálkodás** keretei között folyamatosan jelentős számban biztosít megfizethető lakhatást a hajléktalan élethelyzetű budapestiek számára a hajléktalanságból való kilépés érdekében.

c) A Fővárosi Önkormányzat bővíti a jelentős ápolási-gondozási szükséglettel rendelkező hajléktalan élethelyzetű budapestiek fővárosi önkormányzati fenntartású **idősek otthonaihoz** való hozzáférését.

d) A Fővárosi Önkormányzat – a saját fenntartású szálláshelyei esetében – biztosítja, hogy a fentiek nyomán **felszabaduló kapacitások** minél nagyobb mértékben és minél közvetlenebb módon a fedél nélküli budapestiek elhelyezését szolgálják.

e) A Fővárosi Önkormányzat kezdeményezi és ösztönzi a **kerületi önkormányzatok** fokozott szerepvállalását a hajléktalanságból való kilépést lehetővé programokban, illetve azok finanszírozásában.

A hajléktalanságból való kilépés elősegítésében a **Lakhatási garancia** program elindítása jelentené a legfontosabb előrelépést: ha a kormányzat megjelentetné a kapcsolódó felhívást, az Európai Unió strukturális alapjából összesen 7.4 milliárd Ft forrás állna rendelkezésre tartós lakbér-támogatás biztosítására a hajléktalan élethelyzetű budapestiek számára – valamint a hajléktalanná válás megelőzésére.

A Fővárosi Önkormányzat 2020 és 2024 között összesen **több mint 350** korábban hajléktalan élethelyzetű budapesti számára biztosított megfizethető lakhatást, **közel 200 önkormányzati tulajdonú bérlakás** bérbeadásával. A lakhatásmegtartási arány (a hajléktalanságból való kilépést szolgáló programok eredményességének a nemzetközi gyakorlatban bevett mérőszáma) kiváló, közel 100 százalékos.

8.5. Elsőként lakhatás

a) A Fővárosi Önkormányzat legkésőbb egy éven belül előkészíti egy a közösségi pszichiátriai (és addiktológiai) ellátással együtt működtetett **elsőként lakhatás** programot, amely kifejezetten a kiemelten sérülékeny, tartósan fedél nélkül élő budapestiek számára biztosít közvetlen lehetőséget a hajléktalanságból való kilépésre, illetve a tartósan megfizethető lakhatáshoz és ahhoz kapcsolódó, az érintettek szükségleteihez igazodó (intenzív) szolgáltatásokhoz való hozzáférésre.

Illustration by Dux Minor

8.6. Támogatások

- a) A hajléktalanná válás megelőzésére, a hajléktalan élethelyzetű budapestiek megfizethető lakhatáshoz való hozzáféréseinek a bővítésére, valamint a hajléktalanellátás fejlesztésére és a hiánypótló szolgáltatások fenntartására szolgáló **források biztosítása a Fővárosi Önkormányzat 2026. évi költségvetésben** (Fővárosi Szolidaritási Alap, hajléktalanellátó civil szervezetek támogatása).
- b) A hajléktalanellátó civil és egyházi szervezetek számára biztosított **támogatási források hatékonyságának fokozott monitoringja**, és szükség szerinti **felülvizsgálata** annak érdekében, hogy azok minél hatékonyabban szolgálják a közterületi hajléktalanság csökkentését, valamint a hajléktalanságból való kilépését.

A Fővárosi Szolidaritás Alap egyebek mellett támogatta a Twist Olivér Alapítvány kizárólag fedél nélkül élő budapestieket fogadó átmeneti szállásának a továbbfejlesztését; akadálymentes férőhelyek kialakítását a Magyar Vöröskereszt angyalföldi szálláshelyén; az utcai és közösségi szociális munka kapacitásainak bővítését Józsefvárosban; ártalom-csökkentő szolgáltatások biztosítását a szenvedélybeteg hajléktalan emberek számára; valamint kerületi önkormányzatok és civil szervezetek számos olyan programját, amely megfizethető lakhatást biztosított hajléktalan élethelyzetű budapestiek számára.

8.7. Hőség elleni védelem

- a) A Fővárosi Önkormányzat még az idei évben biztosítja **legalább egy közös használatú helyiség légkondicionálását** a saját fenntartású intézménye mindegyik telephelyén.
- b) A saját fenntartású szálláshelyén nyomon követi és fokozatosan bővíti a **légkondicionált lakószobák** arányát.
- c) A Diszpécser Szolgálattal együttműködve nyomon követi az egyéb nappali ellátást és szállást nyújtó budapesti intézmények **légkondicionálással való ellátottságát**, és támogatást biztosít annak bővítésére.

A Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság közterületfelügye-lői extrém hőség esetén szolgálatellátás során kiemelt figyelmet fordítanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő, fedél nélkül élő budapestiek védelmére: palackozott ásványvizet osztanak a közterületeken tartózkodóknak, emellett segítenek a hűsölőkhöz való eljutásban, indokolt esetben értesítik a Diszpécser Szolgálatot további segítség biztosítása érdekében

8.8. Együttműködések

- a) A Fővárosi Önkormányzat tovább működteti és továbbfejleszti a hajléktalan élethelyzetű budapestiek ellátásában, a közterületi hajléktalanság kezelésében, illetve a téli krízisellátáshoz kapcsolódó életvédelmi feladatokban közreműködő szervezetek **konzultációs és együttműködési** fórumait.
- b) A Fővárosi Önkormányzat **tapasztalatcserék** és **képzések** megszervezésével is elősegíti a közterületi hajléktalanság kezelésében, illetve az életvédelmi feladatok ellátásban szerepet vállaló szervezetek közötti együttműködését.